

Amerika.

Haugen Rev J O 203

19de Uargang.

Madison, Wis., Fredag den 13de Februar 1903.

No. 13.

Venezuela-Sagen til Haag.

Mr. Bowen og de europæiske Magters Repræsentanter er nu beskæftigede med Underhandlinger om de foreløbige Afgjørelser angaaende Venezuela-Ugreien, før den kan bringes for Domstolen i Haag. Den britiske Protokol er allerede formelt accepteret af Mr. Bowen, og man ventler snart at faa de øvrige Magters.

Da Mr. Bowen i forrige Uge paa Venezuelas Vegne bestemte negiede at gaa ind paa, at de allierede skulde have Førsteretten fremfor andre Magter til at faa sine Krav betalt af Venezuelas Soldindtægter, blev Magternes Repræsentanter saa irriterede, at de blev enige om simpelthen at forbigaa Mr. Bowen og appellere Sagen til Præsident Roosevelt. Før var den engelske Ambassadør Herbert ærgerlig over Mr. Bowens Erklæring, at en saadan Overenskomst vilde udstrække Alliancen mellem Danmark og England over et Tidrum af sex Aar. Saaledes som Stemningen i England nu for Tiden er imod Danmark, vilde en saadan Alliance være meget upopulær der. Den britiske Ambassadør formaaede da sine Forbundsfejer til sammen med ham at anmode Præsident Roosevelt om at afsjøre Spørgsmaalet om enten de allierede Magter burde have Førsteret eller ikke, og i det Tilfælde, at Præsidenten negtede at befatte sig dermed, da at føre Sagen til Haag-Domstolen. Præsidenten afflog det ham tilbudte Overb, idet de samme Grunde, som før bragte ham til at vægre sig derfor, endnu stod ved Kraft Sagen gaar saaledes til Haag og Underhandlinger angaaende Protokol for dens Behandling der, begyndte strax mellem Mr. Bowen og Ambassadørerne. Der har været en livlig Telegrafering frem og tilbage mellem Regjeringerne i Europa og deres Repræsentanter i Washington.

Englands første Protokol, som har været forelagt for Mr. Bowen og antaget af ham, bestemmer, at Tvisten om de allerede afførte skal afgjøres af Haag-Domstolen. Venezuela skal betale England 5000 Pund Sterling kontant, og Blyskaden skal hæves. De øvrige Detaljer angaaende Indkrævnin-gen af de 30 Procent af Venezuelas Soldindtægter er overladt til den anden Protokol.

Opstand mod Tyrkiet.

Foranlediget af de tyrkiske Troppemobiliseringer ved Adrianopel, har den bulgariske Regjering bedt Magterne om at bruge sin Indflydelse til at stanse Tyrkiets militære Forberedelser. Regjeringen i Bulgarien er af den Mening, at Mobiliseringen ved Adrianopel kun kan være beregnet paa at true Bulgarien. Regjeringen vil nødigt foretage sig nogen Demonstration paa sin Side, idet den indser, at en Kamp med Tyrkiet kun kunde have Bulgariens Ruin til følge.

Paa samme Tid melder et Præsidentelegram fra Wien, at det makedoniske Element i Bulgarien er saa sterkt, at hvis der bliver en Opstand i Makedonien, vil Bulgarien uden Tvil træde støttende til. Forberedelserne til en Rejse foretages ganske aabenlyst. Fire hundrede Officerer i den bulgariske Hær har ansøgt om og faaet sin Afsted for at slutte sig til Makedonerne. Syv Bander paa ialt 6000 Mand er dannede i samme Diemed, og det siges, at de snart vil forstærkes med mange flere Tusinder.

Lovgivningen mod Trusts.

Littlefields Anti-Trust Bill blev vedtaget af Repræsentanthuset Lørdag med 245 mod 0 Stemmer.

Der er adskillig Ubvilje i Regjeringskredse mod denne temmelig drastiske Bill, hvis Grundlovs-mæssighed betvivles.

Lørdag vedtoges Billen til Oprættelsen af et Handelsdepartement af Huset med 215 mod 10 Stemmer. En vigtig Del af denne Bill danner Nelsons Amendment, som sørger for Oprættelsen af et Corporations Bureau i det nye Departement med Myndighed til at forlange Rapporter fra Corporationerne over deres finansielle Stilling og Foretagender. Det kræves ogsaa, at saadanne Corporationer maa indsende regelmæssige Rapporter angaaende sin Stilling og sine Transaktioner.

Elkins-Billen som muligens bliver vedtaget af Senatet fastsætter en Straf ikke alene for dem, som giver, men ogsaa for dem som tager Rabat i Fragter.

Primary Election.

Wisconsin Legislatures Assembly vedtog Fredag i forrige Uge en Primary Election Bill, som er meget vidtrækkende i sine Forordninger. Den er nu oppe til Behandling i Senatet, men det er neppe sandsynligt, at den gaar igennem, som den nu staar.

Krig i Central-Amerika.

Krig er erklæret mellem Guatemala paa den ene Side og Salvador og Honduras paa den anden. Tropper er allerede ved Grænsen, og Fiendskaber kan naarsomhelst bryde ud. Ogsaa Nicaragua og Costa Rica er indviklede og der er Fare for, at Ugreien snart vil sprede sig til hele Central-Amerika.

Grund til Uenigheden er, at Præsidenterne i Salvador, Nicaragua og Honduras ønsker at faa i Stand en Federation af Staterne i Central-Amerika efter Mexicoes Eksempel.

Striden daterer sig fra sidste Sommer, da Republikkerne i Central-Amerika ved sin Konferens alle underkrev en Bestemmelse om, at tvungen Voldgift skulde anvendes til Afgjørelse af Uenigheder imellem dem indbyrdes. Imidlertid havde Guatemala og Salvador en Strid igang, som Guatemalas Præsident ikke vilde lade afgjøre ved Voldgift, idet han erklærede, at Bestemmelsen kun gjaldt fremtidige Uenigheder. Imod dette Syn paa Sagen protesterede Salvador. De øvrige Stater tog Parti, og saaledes var Striden snart i fuld Gang.

Situationen gjøres saa meget vanskeligere ved en Strid om Præsidentværdigheden i Honduras. Guatemala er i Favør af den nyvalgte Kandidat, Manuel Bonilla, mens Nicaragua og Salvador støtter den forrige Præsident, Terencia Sierra.

Udenrigsminister Hay har forsøgt paa en vensabelig Maade at mægle Fred, men han ikke officielt har grebet ind i Sagens Ud-vikling. Admiral Glafs' Eskadre paa fire Skibe forlod sidste Lørdag San Francisco for at gaa til Honduras.

Dødsfald. En Søn af Guvernør Her-reid af Syd Dakota er nylig Død.

Strækkelig Ulvke paa Sel-fabsoerne.

Sidste Søndag ankom Dampskibet "Mariposa" til San Francisco direkte fra Tahiti med Efterretningen om en forfærdelig Storm som rasede i flere Dage ved Sydhavets Øer og da de ligger kun hye Fod over Havet og ikke ved Koraller er beskyttede mod Vandet, blev de ganske overstykkede. Man frygter for, at mindst Tusind Mennesker er omkomne, skjønt Efterretningerne endnu ikke er fuldstændige.

Saa vidt man har kunnet udregne, maa omtrent otti Der være hjemløst af Orkanen og Tidevandsbølgen. Alle disse staar under den franske Regjering, som ogsaa har sendt to Krigsskibe med Proviant og Ferskvand til de skadelidte. Et italiensk Skib fulgte ogsaa med, de som Stormen sparede, lider stor Nød, og man frygter for, at trods alt, som kan gøres for dem, vil mange omkomme. Alt hvad de ender er øde Stormen.

Da den vældige Stormen, maatte Beboerne i Rospalmerne for at redde sig. De høieste af disse Trær, som ofte bliver indtil 100 Fod høje, fælske manges Liv; men efter et Stunds Forløb løsnede Rødderne, og de blev stykket bort. Fire hundrede Personer reddede sig ved at svømme ud til Skibet "Excelsior", som paa Grund af Sjøgangen ikke kunde nærme sig Stranden.

En Kvinde, fortæller der, klamrede med sit Barn op i en Rospalme, bandt Barnet fast i Toppen og klamrede sig selv fast til Stammen indtil begge reddedes efter ti Timers Forløb.

Hjælp trænges i Mo Sogn i Telemarken.

Burke, Wis., 11te Feb. Hr. Redaktør! Det gaar udmærket med Indsamlingen til Moder Mo. Mange er komne lige til mit Hus med \$5 til \$10 hver. Og saa om der var nogen som har Den eller Slægtning derhjemme, saa kan man nævne deres Navn for Eksempel fra A. B. til C. D. \$10. Jeg har faaet saadanne.

Thronb Reindahl.

Send "Amerika"

en ny Aarsabonnement og en Dollar saa skal vi sende Dem portobetalt Deres Udelsbrev, det vil sige, den norske Nationaludgave af "Snorre Skjoldes Norges Kongesagaer", en Bog paa 900 Sider og 400 Originalbilleder, godt indbundet i Skirting og Skindryg. Eller et Exemplar af "Nansen i de frosne Verden" 555 Sider, godt indbundet.

Eller, send "Amerika" fem nye Aarsabonnementer og fem Dollars saa skal vi sende Dem ekspresbetalt følgende fem Bind af Andersons Bøger, alle godt indbundne: 1) America not discovered by Columbus—164 Sider. 2) Norse Mythology—474 Sider. 3) Viking Tales of the North—388 Sider. 4) The Younger Edda—30 Sider. 5) Horn's History of Scandinavian Literature—518.

Paa disse Betingelser kan man vel foretrække "Amerika" for et Aar til gode Venner.

Dette Tilbud gælder indtil 1ste April, 1903.

Blandt Brobyggere.

"Nordvesten's" Redaktør Hr. Christian Brar dt og Frue fejrede den 28de Januar sit Sølvbrud. Deres Venner i Tvillinghyerne faa velkomne mange udenbys Slegt og Venner, saa mange som Huset kunde rumme, samlede sig om Aftenen for at gratulere Sølvbrudeparret, og en festlig Aften tilbragtes i deres gjæstfrie Hjem. Konfuld Hobe udbragte Skaalen for Sølvbrudeparret og derefter fulgte Talerne Slag i Slag.

I den Bygd, som kaldes Samrakbalen, ikke langt fra Salesville, Wis., havde man Skirend Mandag den 26de Jan. Hr. Hauge i Salesville tog da sine Ski og drog afsted, men denne Gang mere for Fornøjelse, end for egentlig at deltage i Rendet. Blandt dem, som Løb for Præmie, nævnes Ole og Johannes Ombret, og en tredje Nykommer, Gaatveit ved Navn. Den sidste nævnte hoppede længst, 50 Fod, og tilbedes den udlovede Præmie. De hører ganske vist med til Brobyggerne de Nordmænd ogsaa, som med Ski paa Riop gjør en flygtig Bue gennem Luften og faar sig godt efter endt Bedrift. Ikke mange kan gjøre dem det efter.

Tollef Jakobson Libakken døde den 4de Feb. og blev begravet den 7de Feb. nær sit gamle Hjem i Eunsberg, Minn. Pastorerne Abel Anderson og D. C. Solfeth, forrettede. Han efterlader sig Hustru og ni Børn. En af Børnene (Manly) er Advokat i Sargent Co., N. D.

Broderen Paul leiede et Skib i Kristiania, han havde nemlig Fuldmagt af flere Rigmænd i Texas til at bringe Emigranter med over, som han gjorde. Han tog med 100, nogle Familier betalte dog for sig selv. Min Fader blev ogsaa med. Det var et tappert lidet Skib ved Navn "Atlanta". De tog ud fra Kristiania den 4de April (min Fødselsdag) og kom land i Galveston, Texas, den 26de Mai (min ældste Broder Knuds Fødselsdag). Vi havde en meget lykkelig Rejse, der var ingen Storm. Dette siges at være det første faavel som det sidste Emigrantfælle som hidindtil har kommet den Rute, direkte fra Kristiania til Galveston, Texas, uden at tage indom nogetsteds. Det var altsaa paa Vandet i 7 Uger og 3 Dage, en nok saa mærkelig Rejse. Alle var nokke undtagen et Par svenske. Skibets Mandskab, stærke Mænd, graat naar de tog Farvel med os, mente de albrig mere vilde fare med Passagerfælle, det var saa haardt at skilles efter saa langt Samvær.

Mrs. Anne Rogstad i Clifton, Bosque Co, Texas, døde i sit gamle Hjem, som nu eies af Sønnen, Thos. R. Rogstad, Nytaarsdag i en Alder af noget over 81 Aar. Pastor J. J. Degaard forrettede ved Begravelsen.

Den afdøde blev født i Rombal, Hedemarken, i 1820 og hendes Pigenavn var Anna Jurefjet. Hun blev aigt med John Bronstad og havde med sin søn Børn, Mrs. Karen Wold, Seattle, Wash., Mrs. Glen Swenson, Mrs. Christine Godager, Mrs. Gina Hanson, (nu død), Marit Bronstad (død) og Ole Bronstad, en velkjendt Farmer i Bosque County. Den afdøde kom i 1851 til Texas, og da hendes Mand var død for flere Aar siden, blev hun i 1854 gift med Berge Rogstad. Med ham havde hun ogsaa sex Børn, nemlig John Rogstad, Thomas A. Rogstad, Bernt A. Rogstad,

alle velstaaende Farmere, Mrs. Martha Hoff, som nu er død, og en Datter, Pauline, der døde som Barn. Berge Rogstad døde i 1881.

Mrs. Rogstad var virksom i kirkeligt Arbejde og var høit agtet af alle, som kjendte hende. Hun efterlader sig en stor Flok Barnebarn og Barnebarnsbarn.

Hr. Redaktør!—Jeg sender en liden Dyrtegnelse af min Faders Familie om I antager den for Værd at optage i Eders ærede Blad. Mig forekommer den nok saa mærkværdig.

Arne Paulson, Søn af Knud Paulson Vik, af Gaarden Vik i Stange Bygd, Hedemarkens Amt, med Hustru Martha født Andersdatter Lahlum af samme Bygd og Amt (begge af en af de første Gaarde i Bygden) udvandrede til Amerika i Aaret 1868 med sine 4 Børn Knud, Kirstie, Anthon og Anders. Grunden hvorfor de kom til den Beslutning var da især den, at de havde kjøbt og bosat sig paa en meget god Gaard (Huse), men de maatte til at opbygge Gaarden. Hovedbygning og Udhuse var alle gamle og da de havde nogle tusind at begynde med, satte de iverk for storartet Opbygning af Gaarden. I sin Ungdoms Yver tænkte de nok at greie sig, men om nogle Aar begyndte det at blive strævsomt for dem og da saa en Broder af min Fader (som i sin Ungdom havde skeiet ud til Amerika) kom efter 19 Aars Fravær hjem en Tur fik han overtalt sin Broder til at rejse med til hans nye Hjem. Moder sørgede meget over at de skulde rejse.

Broderen Paul leiede et Skib i Kristiania, han havde nemlig Fuldmagt af flere Rigmænd i Texas til at bringe Emigranter med over, som han gjorde. Han tog med 100, nogle Familier betalte dog for sig selv. Min Fader blev ogsaa med. Det var et tappert lidet Skib ved Navn "Atlanta". De tog ud fra Kristiania den 4de April (min Fødselsdag) og kom land i Galveston, Texas, den 26de Mai (min ældste Broder Knuds Fødselsdag). Vi havde en meget lykkelig Rejse, der var ingen Storm. Dette siges at være det første faavel som det sidste Emigrantfælle som hidindtil har kommet den Rute, direkte fra Kristiania til Galveston, Texas, uden at tage indom nogetsteds. Det var altsaa paa Vandet i 7 Uger og 3 Dage, en nok saa mærkelig Rejse. Alle var nokke undtagen et Par svenske. Skibets Mandskab, stærke Mænd, graat naar de tog Farvel med os, mente de albrig mere vilde fare med Passagerfælle, det var saa haardt at skilles efter saa langt Samvær.

Mine Forældre er nu begge døde. 2 af mine Brødre, Knud og Anthon og mig selv, lever her i Waco, vor yngste Broder Anders lever med Hustru og tre Sønner, 7 Aar, 5 Aar og 8 Maanedes gamle, 28 Mil herfra.

Hele denne Skibsladning er spredt og bosat heri Texas. Mange af dem er rigtig velhavende. Mange bor i det nordste Settlement ved Clinton i Bosque Co., Pastor Rystads Rald. R. P.

Waco, Texas, 29de Jan. 1903.

Fra Nær og Fjern.

Konkurslov. Washington, 5te Feb. Præsidenten underskrev i Eftermiddag den Bill, som amenderer Konkursloven af 1898. De vedtagne Endringer gaar ud paa strengere Forholdsregler mod svigagtig Fallit.

Yugen Kolera i Manila. Manila, 4de Feb. De Forenede Staters Kvarantæne i Manila er endt, og Byen erklæret fri for Kolera. Der er i flere Uger ikke meldt noget Tilfælde.

Hobson faar Afsted. Washington, 6te Februar. Flaadestruktør Richmond P. Hobson, bekendt fra den spansk-amerikanske Krig, er endelig efter at have ansøgt derom flere Gange bleven udsat af Flaademinister Moody fra 6te Feb.

Sortedøden i Mexico. Washington, 7de Feb. U. S. Konfuld Kaiser i Mazatlan, Mexico, underretter Statsdepartementet om, at det samlede Antal Dødsfald af den indiske Bubonpest til den 1ste Feb. var 200 og til Dato 260.

Beele er i Udbrud igjen. Paris, 7de Febr. — Guvernøren for Den Maritime telegraferer til Kolonidepartementet, at Mont Belee, Dens Vulkan, vedbliver at være i Virksomhed, at Fjeldets Top uafslædig skifter Farve, og at Masser af glødende Stof kaster ud.

30 Sjømænd drukner. Glasgow, Skotland, 4de Feb. Skibet "Van Stabel" paa Rejse fra Glasgow til San Francisco blev skibbrud ud for Lewis Island, Skotland, og hele dets Besætning, 30 Mand, druknede, tiltrods for de mest heltemodige Anstrængelser for at redde dem. Den voldsomme Storm og Sjø gjorde alt Redningsarbejde frugtesløst.

Cunard Linjens Dampskib "Zvernia". som afgik fra Liverpool den 1ste Februar, vil ankomme til New York den 7de Februar, og dets Passagerer vil ankomme til Chicago den 10te Februar.

Samme Linjens Dampskib "Estruria" afgik fra New York den 31te Jan. og vil ankomme til Liverpool den 7de Feb. Skandinaviske Passagerer vil naa sit Bestemmelsessted omkring den 9de Feb.

Boere til Texas. New Orleans, 6te Februar. Dr. J. W. Ketz, forhen Præsident af Oranjestaten, og andre Medlemmer af den Boerkomite, som søger et Hjem i Amerika for de Boere, som ikke vil finde sig i britisk Styre i Syd Afrika, er vendt tilbage til New Orleans efter at have taget forskellige Strækninger i Louisiana og Texas i Diehjn. De meddeleler, at de har valgt en Strækning paa 200,000 Acres i Texas, men vil ikke sige, hvor den er beliggende.

Ex-Senator Dawes død. Pittsfield, Mass., 5te Feb. Henry Laurens Dawes, forhenværende U. S. Senator fra Massachusetts, døde i sit Hjem her Kloften 5:15 idag Morges. Den i vde Kredse kjendte, albertegne Statsmand har været

ihj siden Jul. Siden Søndag har han været uden Bevidsthed.

Han var i 36 Aar uafhængig Medlem af Kongressen, dels i Huset og sidst og længst i Senatet.

Czaren straffer Finnerne. Stockholm, 6te Feb. Despatcher fra Helsingfors, Finland, meddeleler, at Czaren har besluttet at straffe strengt alle Finlændere, som undlod at tjene sin Værnepligt i 1902. Antallet var 14,798 Mand. Et Dekret er udfærdiget der paahyber at alle Delinkventer, som er i Statens Tjeneste, strax skal afskediges og at Pas til at rejse udenlands ikke skal udstedes til nogen af dem i Løbet af de næstkommande fem Aar, at de alle skal indrulleres i Landvæbnet og en fuld Bataljon af Livvogten skal rekrutteres derfra.

Mange arbejdsløse i London. London, 8de Feb. Byens ulykkelige arbejdsløse vedbliver at gaa i Optog gennem Gaderne, for paa den Maade at minde sine heldigere stillede Medborgere om sin Tilværelse utvilsomt ogsaa for at blive kvit en Del af den sørgelige Tid, som tilbringes i paalunget Leddigang. At de arbejdsløses Antal i Vinterens Løb er steget, og at deres Nød er tiltaget, siger sig selv, og sees tydelig nok i de udmagrede, lidende Ansigter i de arbejdsløses lange Optog. Over 5,000 gik igaa gennem Byens Gader.

Cole Younger benaadet. St. Paul, Minn., 5te Feb. Cole Younger har faaet fuld Benaadning og vil isølge denne have fuld Ret til at vende tilbage til sit gamle Hjem i Missouri. Han har været ude paa Parole i to Aar. Men der er en Betingelse for Benaadningen: at Younger ikke skal lade sig udstille offentlig.

Et Syndikat af Forretningsmænd og andre i Chicago og New York havde dannet sig i den Hensigt at opføre et Melodrama, "The Younger Brothers, The Bank Robbers" med Cole Younger i Titeltrollen. Disse Folk havde allerede brugt 6000 Dollars paa Planen. To Journalister i Chicago havde skrevet Stykket.

Maanedes-Rapport

fra

THE SCANDINAVIAN SAILORS' TEMP. HOME.

Brooklyn, N. Y., Feb. 3.

I Jan. Maaned blev Hjemmet besøgt af 91 Sjømænd, hvoraf 75 nordste, 8 svenske, 5 danske, 2 finske, 1 russisk.

Der forhyredes 9 med skandinaviske Skibe, 1 med Skonnerter, 1 med Yachts, 27 med Dampskibe, 13 med Lægtene.

I samme Maaned blev gennem Kontoret besørget hjemsendt \$623.58 hvoraf \$469.58 gik til Norge, \$154.00 til Danmark.

H. O. S. M. U. N. J. O. N., Sup'l.

Selbred Fortjolelse paa en Dag Tag Lagaid Bromo Quinine Tablets. Alle Apotekere tilbagebetaler Pengene, hvis de ikke helbreder. E. W. Grove's Signatur paa hver Flaeste. 25c.

"5-Drops" kurerer Reumatisme, Neuralgi,

Brugt udbvendig mod Værk og Smerter.

Hoftegiigt, Lændeværk, Forkjølelse, Kofte, saar Hals, Sa Grippe, Bronkit, Astma, Katarrh, Lever- og Nyreonder, Nerveafitet, Mygalmerte, Dødsvepsi, Ilet Fordøielse, Strubehofte, nervøs og neuralgisk Hovedpine, Dreyne, Landpine, Hjerte fejl, Malaria, Lammelse, krynende Nummenhed, Søvnløshed og Blodsygdomme. "5-Drops" er et indvendigt og udbvendigt Middel.

Alt, der kræves, for at være ved fuldkommen Helbred, er at faa Sygdoms-spiserne pdelagte, Blodet renset og Nerver og Muskel bragt tilbage til en normal Tilstand. Dette er, hvad "5-Drops" gjør, og dette er Grunden til, at den stiebittelig giver Vinding og kurerer saa mange forskjellige Sygdomme. Ved at prøve "5-Drops" vil alle være Paastande blive beviste. Swanson's "5-Drops" kurerer Reumatisme i hvilken som helst Form eller Udviklingsstadium. Brugt udbvendig lindrer den strax Smerter. Taget indvendig befrier den Blodet og Ledemodene for Urinsyren og andet giftigt Stof, som forarsager denne Sygdom. Den fejler aldrig i at kurerer Reumatisme, Hoftegiigt eller Lændeværk. Den har bevirket flere Helbredelser af de ovennævnte Sygdomme end alle andre Midler tilsammen. Den har aldrig fejlet i at kurerer endog de mest haardnakkede Tilfælde. Neuralgiske Smerter ophører strax, naar "5-Drops" bruges. Intet andet hidtil opdaget Middel lindrer saa snart eller kurerer saa hurtigt. I Neuralgi-Tilfælde er Nerverne inflammerede; de banter og stifter som Folge af Kongelation og hindret Blodomløb. "5-Drops" forhyter Blodcirkulationen, beroliger Nerverne og standser derved Smerten.

Taget indvendigt.

Hendes Frit

En Prøveflasker pr. Bost til enhver Læser af denne Avis, som lider af nogen af ovennævnte Sygdomme. Klip ud Kuponen og send den til os med Deres Navn og Adresse.

Kupon

No. 308

Udfyld denne Kupon og send den med Deres Navn og Adresse til Swanson's Rheumatic Cure Co., Chicago, saa vil De erholde gratis og portofrit en Flaske "5-Drops."

En stor Flaske "5-Drops" (300 Doser) for \$1.00. Er den ikke at faa i Deres By, da bestil den direkte fra os, saa sender vi den fragtfrit. **SWANSON RHEUMATIC CURE CO., 160-164 LAKE STREET, CHICAGO, ILL.**

"Hvad lærer Dr. F. A. Schmidt" af G. Jensen.

Saa snart jeg havde gennemlæst denne Pastor Jensens nye Pamflet tænkte jeg: Du maa henlede "Amerikas" Læserers Opmærksomhed paa den. Jensen tager her Pelagianismen og Melanchtonismen for sig. Han viser, hvorledes Pelagianismen under mange Slags Former har draget sig ned igjennem Tiden, at den i Form af Semipelagianisme blev knæsat i den katolske Kirke og gennemshrede der den hele Lære. Saa efterviser han at ogsaa Melanchton, især efter Luthers Døb, drog sig ind i denne Maelstrøm, og hvilken sørgelig Forvirring og Glendighed han derved bragte den lutherste Kirke ind i. Saa viser han, hvilket egte lutherst Standpunkt Prof. Schmidt tidligere indtog og citerer en længere Udtalelse af Schmidt om Melanchtons sørgelige Frafald fra Luthers klare og kristnæssige Standpunkt. Saa gaar han videre og viser, at Prof. Dr. Schmidt omsider gik over til Melanchtons Standpunkt aldeles og blev en Discipel af Melanchton og Waterman og gav sig til at tale om "Forklaringsgrund," "Mellemtilstand," "Selvbestemmelse," "Balg-standpunkt" frit Balg til begge Sider" osv., just som de af den luth. Bekjendelse forkastede Pelagianere og Halvpelagianere altid har talt om disse Ting. Og naar Prof. Schmidt blev stillet Ansigt til Ansigt med sine tidligere Udtalelser, saa har han svaret derpaa: "Jeg har aldrig lært anderledes end jeg gjør nu. Hvad Pastor Jensen beskriver Dr. Schmidt for beviser han tilstrækkeligt, d. e. fuldstændigt. Schmidt har enten bevidst eller ubevidst gjort sine Modstandere blodig Uret og forvildet og fortumlet en hel Del af det norske Kirkefolk i dette Land ved sin semipelagianiske og spærgiftige Lære. Endelig taler Jensen et Alvorsord til sit Samsfund Den For. Kirke om denne Sag, om den virkelig vil lade sig føre videre og videre bort i dette Ulføre og revser dem,

fordi den saa at sige ustraffet lod Prof. Schmidt kaste Stenk paa Samsfundets Formand og forbitre hans sidste Dage. Jeg har læst Pamfletten med stor Interesse. Den er klar, lærerig, grundig, saglig, holdt i en sømmelig Tone, og er helt igjennem et belæmt Hjertes Tale. Den fortjener en stor Udbredelse, ja at blive læst i hvert Hus og Hytte i Den Forenede Kirke og den norske Synode. Den maa, synes jeg, komme til at udrette meget godt i Retning af bedre Skjøn paa, hvad der virkelig staar Den norske Synode og Den For. Kirke imellem og spærrer Veien for Enighed og inderlig Forening. Tag og læs den! Den bestilles hos Rev. G. Jensen, 1413 E. 22nd Str. Minneapolis Minn. Se Annoncen i dette Blad. X.

Dr. Peters Kuriko bringer Solstin i Hjemmet ved at lindre Lidelse og helbrede Sygdomme. Det er en storartet Familienmedicin: en Velsignelse for baade Mødre og Børn. Fr. Christ. Stensland, Redmond, Wash., skriver i et Brev, dateret den 14. Mai 1902: "For over to Aars Tid siden var jeg nedbrudt af Reumatisme og daarlig Fordøielse. Jeg søgte Doktor, men til ingen Nytte. Da bestemte jeg med til at prøve Kuriko og sendte efter en Kasse. Min Fordøielse blev lidt efter lidt bedre, men Reumatismen var omtrent ved det samme, kun at Smerterne ikke var saa store. Sidste Høst — Høsten er den værste Tid af Aaret for Reumatisme i Washington — begyndte jeg imidlertid at blive bedre, og nu i fire og en halv Maaned har jeg ingen Reumatisme havt og er helbredet. Moder er 74 Aar gammel; naar hun ikke er rigtig vel, tar hun Kuriko, som sætter Maven i Orden og giver hende Appetiten igjen. Flere Børn har havt Udset, Blemmer, daarlig Mave o. s. v.: de er alle blevet friske af Kuriko." Dr. Peter's Kuriko er ikke at erholde paa Apo.eker, men kun af specielle Agenter. Hvis De ingen saadan kjender, skriv til Dr. Peter Fahrney, 112-114 So. Hohne Ave., Chicago, Ill.

Aarets bedste Bog om

Rugemaskiner.

En Mand, som har tilbragt 21 Aar med at fuldstændiggjøre Rugemaskiner, har skrevet en Bog. Den forklarer alt, hvad han har lært ved Hundreder af Forsøg med forskellige Rugemaskiner i sin Høstegaard. Den forklarer paa en udprøvet Maade netop de Kjendsgjerninger du burde være vidende om, før du kjøber. Vi sender Bogen frit, fordi den Mand, som har skrevet den, er den samme som har lavet Racine Rugemaskiner og "Broders". Han fremdem som de er idag og forklarer, hvorfor du burde eie en. Ingen for Bogen, uden at ønske sig en af denne Mand's Maskiner. Behag at

RACINE HATCHER CO., Box 148, Racine

FIRST NATIONAL BANK

Depository of the United States.

DIRECTORS:

N. B. Vanslyke, Pres.	Wayne Ramsay, Cashier.	F. F. Proudft.	J. E. Mosely
M. E. Fuller, Vice Pres.	M. C. Clarke, Asst. Cashier.	E. J. Stevens.	Wm. F. Vils.

CAPITAL, \$100,000. SURPLUS, \$100,000. Additional liabilities of stockholders, \$100,000. Issues certificates of deposit bearing interest. Buys and sells exchange on all important inland and foreign points and transacts all legitimate banking business.

Smukke Ord lægger ikke Smør paa Bordet.

men Kjendsgjerninger taler for sig selv. Vi stoler paa vort udmærkede Arbejde for at overbevise Eder om, at vi kan vasse Eders Linne paa en Maade, som er tilfredsstillende for de mest kræse. Vort Motto er at behage alle. Vi arbejder for at behage, og det lykkes os altid.

ALFORD BROS.
113 & 115 N. Carroll Str.

Opdyrkede Farme

---- Tilfals i ----

Barnes County, Nord Dakota.

Disse Farme er fra 160 til 640 Acres, bedste Slags Land. Næsten eller aldeles fladt, frit for Sand og Sten. De ligger næsten alle i store norske Settlementer (nær Kirke, Skole og Marked), som et maaler sig med de bedste i Minnesota og Iowa. Kun et daarligt Aar i 20 Aar Gode Huse, godt Vand. Pris \$12.00 til \$25.00 pr. Acre. For nærmere Underretning skriv paa Norsk eller Engelsk til

MARTIN E. REMMEN,
Valley City, - - - North Dakota.
"Amerika"s Redaktion anbefaler.

Kirke og Skole.

Den norske Synode.

— Prof. J. E. Aaker, Bestyrer for Park Region Luther College, blev nylig af sine Elever foræret et Gulduhr.

— Mrs. Meisell, Past. S. Meisells Hustru, blev nylig overrasket af Kvinderne i Fergus Falls Menighed. Forskriftninger medbragtes, og Prestefruen blev foræret en Pung med \$27 00.

— Ved Gale College holdt Ola J. Særvold Foredrag og viste sine Eysbilleder fra Midnatsolens Land Lørdag Aften den 31te Jan. Arbejdet ved Skolen gaar godt i alle de forskellige Afdelinger. Eleverne udmerker sig ved sin Arbeidslyst, siger et Lokalblad. Ja det er ofte saa ved de mindre Skoler.

— Akademiet i Parkland, Wash., har hidtil været besøgt af 154 Disciple; der er nu ifølge "Pacific Herald" 138; af disse er 74 norske Amerikanere, 37 Norske, 6 Amerikanere, 2 finske Amerikanere, 6 svenske Amerikanere, 2 Svensker 3 Fin- niske Amerikanere, 1 Dan-

— Fjell Undervis-
naaar et
fig
este
tig

20 lærer de paa som kræves af dem, der vil blive Lærer.

— Teologisk Lidskrifts 4de Hefte er udkommet med følgende Indhold: 1 Tim 2, 8-15. Af S. Søndre- sen.

Hymnologiske Oplysninger. Af C. Døving.

Foredrag ved en Konferens af Missionærer i Durban, Sydafrika. Af Past. H. Astrup.

Den religiøse og sædelige Tilstand inden de apostoliske Menigheder. Foredrag ved Stiftsprestemandet i Stavanger af N. B. Skaar, Sogne- prest til Strand.

Recensioner.

Kirkeligt Rundskue.

— Stipendiat Thorald Klavenæs fra Norge har nu en Tid reist rundt og holdt Foredrag blandt vore Landsmænd her i Amerika. Den 25de Januar talte han paa Dania Hall i Minneapolis over Temaet "Bjørnson og Arbejderbevægelsen". Den sidste Del af Emnet blev dog kun kort behandlet, og indeholdt neppe noget Svær paa Arbejder- spørgsmaalet. Bjørnson derimod blev hævet til Skyerne og fremstillet som vor Tids største Mand. Tale- ren vilde endog gjøre ham til en god kristen og ansøgte som Bevis herfor et Brev af ham, der handler om Næstekærligheden. Naar vi

omtaler denne Sag under kirkelige Nyheder, saa er det paa grund af det Forhold, hvori et vist kirkeligt Parti iblandt os stiller sig til den. Tale- ren blev introduceret af Prof. Ny- dahl ved Augsburg Seminar, og hans Foredrag ledsagedes af flere Cange af Augsburgstudenternes Kvartet under Ledelse af deres Pro- fessor Hendrickson. "Folkebladet" roser ogsaa Foredraget sterkt. For- modentlig skal vi i alt dette se Vid- nesbyrd om den levende Kristendom, som Augsburgerne har Patent paa. "Kirket"

Den Forenede Kirke.

— Pastor Andr. Flakoll døde i sit Hjem 10 Mil nord for Bristol, S. Dak., Fredag den 23de Jan., og blev begravet paa Bergen Menig- heds Gravplads under stor Delta- gelse.

— Decorah Menighed, Pastor J. D. Hougens Rald, behandlede paa et nylig afholdt Møde Spørgsmaa- let om: "Den Forenede Kirkes De- ling i Distrikter" og besluttede en- stemmigt at den ikke vilde anbefale Deling endnu, skriver "Luth".

— For at faa istand en heldigere Raldsordning har Pastorerne J. J. Swenson og L. Thomesen byttet Menigheder. Barton og Sandhills Menigheder er gaaet over til Past. Thomesens Rald og Og Creek Me- nighed til Past. Swensons Rald.

— I Aurora, Ill., Pastor Edmands Rald, har Miss Anna Bjørseth i 13 Aar tjent som Organist. Som Paa- skjønnelse herfor og for hendes Ar- bejde i Søndagskolen, samlede nylig ca. 100 af Menighedens Folk sig og overraskede hende med en vellylbt Pengepug.

— Tre af de 4 Sangkor i Lake Madison Menighed, S. Dak., led: s af Alokter Carl Thompson. Disse overraskede ham ifølge "Luth". for en Tid siden med et Besøg og en hel del Spøtteri, som et Bevis paa, at de paaskjønner hans usfortrødne Arbejde. Den 5te Januar kom Tu- ren til Prestefamilien, som blev be- tænkt med en Symastine.

Fritirten.

— Bethel Menigheds Kor i Roche- ster, Minn., sang fornødig Hændels "Messias" for en stor Forsamling.

— Pontoppidan og annekterede Menigheder, Fargo, N. D., Pastor Brønns forrige Rald, har udstedt Rald til Pastor P. Nilson, Duluth, Minn.

— Pastor Nicolay Nelson, Minot, N. Dak., har en Uges Tid været paa Besøg hos sine Forældre i Du- luth og hos Venner i Minneapolis. Han beretter om en glædelig Frem- gang paa Indremissionsmarken der- ude, skriver "Folkebl.". —

— Diakonisehospitalet i Grand Forks blev, ifølge "Folkebl." indviet 28de og 29de Jan. Det er et ros- værdigt Foretagende og giver de Mænd, som har staaet i Spidsen for det, al Ære. Som det nu staar, indeholder det 3 store Wards og 23 private Værelser. I Basementet er der Værelser for Sygepleierster- ne, Spiseværelse, Kjøkken osv. Ho- spitalet er det største og bedst udsty- rede Hospital her i Nordvesten ve- stenfor Dvillingbyerne. Det koster, som det nu staar, 25 Tusen Dollars. Sex Sygepleierster har nu stadigt Arbejde der, og man trænger tre til.

Sauges Synode.

— Pastor L. Langehang er paa Rejse for at samle Løereløn. Hans Plan er i hver Menighed at faa ansat Mænd, om vil foretage Ind- samlingen.

— Immanuel Menighed i Beres- ford og Romsdals Menighed har kaldt Past. H. A. Hanson til sin fremtidige Prest, men om han anta- ger Kaldet vides ikke.

— Søndag den 25de Jan. præ- dikede Past. Lohre i den svenske Augustana Kirke i El Campo. Om Aftenen prædikede han paa Engelsk paa samme Sted.

— Past. A. Danielsen er vel mod- taget i sin nye Virketreds. Tre af Menighederne har hænket ham en vakker Hest, samt forskellige andre værdifulde Gjenstande.

— Past. H. A. Hanson har besøgt Dell Rapids S. Dak., og Omegn. Torsdag den 22de Jan. prædikede han i Sherman paa Engelsk om Avelsen, Fredag Formiddag i Stør- dals Kirke i Byen og Eftermiddag i Kirken paa Høiland.

Ungdomsforening.

Hr. Redaktør! — Fredag den 9de Jan. d. Aar samledes endel Ung- dom af den norske Synode her paa Stedet for at søge at faa dannet en Ungdomsforening. Det har vel længe før været indseet Nødvendig- heden for Dannelsen af en saadan Forening. Men Mangelen af no- gen almindelig Tilslutning til Sagen har vel været Grunden til at et saa- dant Forsøg har udeblevet. Imid- lertid syntes der at være flere, som i den senere Tid var inde for en saa- dan Forening og da Stedets Prest ivrigt støttede Sagen blev der af ham berammet et Massemøde af de interesserede for at erfare Stil- lingen. Mødet var over al For- ventning godt besøgt og ved den foreløbige Navnefortegnelse over dem, som var inde for en saadan Forening, var Resultatet tilfredsstil- lende. Der blev da paa Stedet valgt en Komite som fik i Opdrag at udarbejde et Udkast til Forenin-

gens Konstitution og Love. Det af Komiteen udarbejdede Udkast til Kon- stitution blev paa sidst afholdte Mø- de antaget paa et Par smaa Wen- bringer nær. Foreningen blev dan- net under Navn af "Den Skandina- viske Ungdomsforening af Lake Park Minn." Næsten alle, der hav- de afgivet Møde traadte ind i For- eningen, saa den har nu et Med- lemsantal af 25. Ikke saa værst at begynde med, allerhelst da man ved, at flere vil komme efter.

Foreningens Formaal er paa moralsk Grund og i kristelig And- at virke for Oplysning og Dannelse samt at faa Ungdommen sunde og rene Fornøielser og saaledes mod- arbejde alt, som virker skadelig og undergræber Hjemmene og det lu- theriske Samfund.

Naar vi lader Blikket glide over til vort Føde- og Fædreland, ser vi Ungdomsforeninger stiftet paa Land som i By fra Fjeld til Fjære fra Nord til Syd. Et ganske godt Styk- ke Arbejde. Ungdommen har faaet et rigere og sjældigere Syn paa Livet, idet den gennem Ungdomsagen og Ungdomsarbejdet er løst og baa- ret et godt Stykke fremover. Før var det deres Forældre, som skulde tænke og tale for dem, nu har de lært at tænke og tale selv, og den mægtige Ungdomsbølge i det lille Norge er bleven en ny Aabenbar- relse af skjult Kraft.

Naar skal vi forsøge at komme efter? Er den norske Ungdom her i Amerika saa meget daarligere eller kanstse saa meget bedre, at den ikke trænger at følge et saadant Eksempel? Eller mangler det os blot Mod og Handledygtighed til at vise vore Frænder op under høie Pol hvad vi duer til? Nei jeg kan aldrig faa mig selv til at tro det. Men derfor vil jeg ogsaa sige: I Spidsen frem, du kristne Ungdomsfolk! Du ei maa findes at staa sidst i Troppen du, som er ung og frisk og rank i Troppen og som maa have Mod og Vilje nok. I Spidsen frem som Lysets Fanevagt, og gaa med Gud, saa gaar du usforsagt. Lad saa de gode gamle komme efter med Vink og Raad og brug kun dine Kræfter Her er en Kamp imod Dæmoners Hær, hvis Maal er: alle Ting i fort at hulle, uhyggelige Gaader frem at trylle og volde Sjælen Uro og Bæver. Her er en Kamp mod mangan giftig Pen hvis Flamme- skrift som gylden Drage flyver og flænger Vantro, Had og Mishaa- hen som Brande i de unges Sind— og lyver. Derfor lad os vaagne op af Dvalen, lad os begynde at dan- ne Foreninger i By som ude paa Landet, og naar vi er kommet saa langt, lad os da søge at faa dannet et Fællesforbund.

Jeg haaber ogsaa "Amerika"s Redaktør vil velvilligt afse en og

anden Gang lidt Spalterum imellem, saa vi kunde faa Korrespondere lidt med hverandre og udveksle Tanker og Anskuelser i denne Sag. Hvis vi kunde faa benytte hans Blad som Organ for vore Foreninger, hvilket var meget at foretrække, — da jo Bladet har taget op Arbeidet for Nordens Bevarelse, — vilde meget være bundet, og vi kunde da faa mangt et godt Raad og Bink fra Redaktøren, som vilde være at sætte stor Pris paa. Jeg skulde ønske at flere vilde udtale sig i denne saa vigtige Sag. F. H. Strand.
Lake Park, Minn., 14de Jan. 1903.

Kredsmede.

I de samme Dage, da Indvaanerne af den lille livlige By McIntosh, Minn., glædede sig over, at Columbia County var affat fra Polk County, og at McIntosh skulde blive det fremtidige Countysæde, og ogsaa gav denne sin Glæde Udtryk, havde Byen ogsaa Anledning til at glæde sig over at have Kirkemøde.

Første Kreds holdt nemlig fra 11te til 14de November Møde i St. Lukas Menigheds Kirke i Byen. At der skulde være saadan Jubel i Byen ved denne Anledning som over Countydelingen, kunde man jo ikke vente. Dog tør det ikke betvivles, at der var dem, som glædede sig.

Et Møde som dette imøbeses gjerne med glædelige Forventninger af vort Kirkefolk, og da ikke mindst af den Menighed, inden hvis Midte det holdes.

Det tør haabes, at man heller ikke blev skuffet i sine Forventninger. Det er jo ikke materielle Ting, Hverdagslivets Rav og Stræb, som ofte lægger sig knugende paa Sindet, men høiere, ædelere, aandelige Ting, man her beskæftiger sig med, saadanne Ting, der er egnet til at løfte en op over Døgnstræbet og maner en til at kæmpe for Bevarelsen af den store Fædrearv for de kommende Slægter. Derfor kan man vel for en Stund glemme de specifik jordiske Ting og nedlægge sin Sjæl i Betragtning og Overveelse af den evig unge Sandhed, hvorved man dygtiggøres til at løse denne Opgave.

Nu, Mødet aabnedes med Prædiken af Pastor G. A. Christensen, der med Gal. 5, 25-6-10 som Text klart skildrede Aandens og Kjødets Udsæd og deres forskellige Høst.

Den første Dags Eftermiddag taltes om "Kirketidendes" Udbredelse i vore Menigheder. Flere Grunde blev fremført, hvorfor man burde holde vort Kirkesamfund's Organ, og Sagens Behandling har allerede haaret Frugt.

Onsdag tog man fat paa den Forhandlingsgjenstand, som optog det meste af Kredsens Tid, nemlig "Vore kristelige Skoler." Dette Emne indleedes af Pastor J. C. Gram. Klart og overbevisende førte han sine Tilhørere ind i Sagen. Hele Indlægget lyndede paa, at Pastor Gram ikke var saa lidet af en Skolemand. Efter fleres Opfordring rykktes her med Referentens Tilbedelse en Del af dette fortræffelige Referat, som nedenfor er gengivet.

Forhandlingerne over dette Emne ledede til Antagelsen af en Indstilling forfattet af en i Sagens Anledning nedsat Komite:

1. Da den nuværende almindelige Religionskole er aldeles utilstrækkelig for Behovet, henstilles det til Menighederne inden Kredsen at gøre alt, hvad de kan for at faa istand en bedre og fyldigere kristelig Undervisning.

2. Som den for nærværende heldigste Løsning af Spørgsmaalet vil Komiteen anbefale Oprettelsen af Kostskoler, hvor dette kan gaa an.

3. Endvidere anbefales: Til den Ende sammentales først Menighedsråd i de enkelte Menigheder, hvor Sagen bliver behandlet. Paa disse Råd vælges en Komite bestaaende af et eller flere Medlemmer fra hvert Skoledistrikt inden Menigheden.

Disse Komiteer kommer da sammen for at overveje Sagen, hvorpaa den bringes frem paa et fælles, et samlet Menighedsråd til videre Forhandling og om muligt endelig Afgjørelse og Iverksettelse.

Ved utrætteligt Arbejde i de enkelte Menigheder tør det haabes, at Skolen vil komme paa bedre Fod.

Kun i en kort Eftermiddags-session fik man Tid til at behandle det andet Emne, Jak 3, 18. Pastor Arnes indlede og opstillede følgende Punkter at samtale over: 1) Troen. 2) Troens Frugter.

Her fik man den bedste Anledning til at tale om Jubelfondet og minde om det Kjerlighedens Takoffer, som vi skylder Gud.

Kredsens Formand, Pastor J. D. Søder affluttede Mødet med Andagt og frembar Kredsens Tak til St. Lukas Menighed for udvist Gæstfrihed i disse Dage.

Hvorvel man havde ønsket, at Delegationen havde været større, saa kunde man dog glæde sig over, at Mødet var nok saa godt besøgt, og at Interessen for vore Kredsmeder idetheletaget stiger.

Næste Møde afholdes i St. Petri Menighed, Pastor G. B. Nesjeths Raal.

Vore kristelige Skoler.

(Referat af Past. J. C. Gram.)

Dette er ingen ny Sag. Den har været oppe til Behandling gennem Aarene de mangfoldige Gange, paa

Synodemøder, Konferenser, Kredsmeder, Samtalemøder etc. og man skulde derfor tro, at Sagen maatte være færdig. Men den er ikke færdig, det mangler meget paa det, og derfor vil denne Sag komme frem igen uafsluttet, indtil man har naaet en tilfredsstillende Løsning. Man kan indvende, at da alle disse Forhandlinger ikke har ført til synberlige Resultater, vil heller ikke fremtidige Forhandlinger føre til noget. Der er for mange Vansteligheder, som stiller sig i Veien. Hertil kan svares, at det Arbejde, som har været gjort, ingenlunde er uden Frugter. Det har endog baaeret gode Frugter. Sandt nok, det er bare en Begyndelse, har Tilsvrang, som er bleven gjort, men uden Begyndelse, uden Tilsvrang, om end famlende og ubestemt, kan man ikke vente at række frem, hid man tænkte at naa. Desuden kommer hertil, at dette Spørgsmaal er et meget stort, et overordenlig vigtigt Spørgsmaal, og maa som saadant dele Skjebne med alle andre af samme Klasse, den nemlig at maatte kæmpe sig frem gennem store Vansteligheder. Dog med Hensyn til Spørgsmalets Berettigelse, dets Realitet, skulde der for kristne Mennesker ingen Vanstelighed være. Ser vi nemlig hen til denne Side af Sagen, har vi en vis og fast Grundvold at staa paa, Guds eget Ord. Dette skulde for os være Udgangspunktet. En kristelig Skole eller en kristelig Undervisning er ligefrem en Befaling til os fra Kirkens Herre. Den hører med til Kirken som saadan. Kirken vilde uden at tage Hensyn til denne Gjenstand fornegte sig selv og sin egen Opgave i Verden. Den kristelige Skole er, kan vi gjerne sige, en af Kirkens Livsnerver. Man hører ogsaa ikke saa rent sjelden, at der om Skolen blev sagt: den er en Livsag for Kirken. Men kunde vi virkelig gjøre Alvor af denne Tanke, at her staa vi foran en Livsag i Ordets egentligste Betydning, vilde meget være bundet. Kunde det gaa klart op for os, at Kirkestadens Fremtid i stort Mon netop afhænger af dette Spørgsmaals rette Løsning, vilde vi være langt paa Vej. Paa en Maade kan man nok ogsaa erkjende dette, men Erkjendelsen er ikke dyb nok. Den er ikke levende. Den staaer der som en Tanke midt iblandt en Række af andre Tanker, som heller ikke kommer videre. Der mangler den levende Interesse. Der er ikke kommet over den noget af den Kjerlighedens Glød, som magter i Tanken at skabe Liv. En saadan levende Interesse for Sagen kan kun fremstilles ved Guds Ord. Derfor skulde vi lægge Dret lyttende til, hvad han har at sige, og er vi kristne Disciple, vil Løsningen af dette

Spørgsmaal, som af alle andre i vort Kristendom, blive for os en eneste stor Kjerlighedens Gjerning i kristi Navn.

Men Vanstelighederne? Sandt nok de er mange: Vort Folk er paa flere Steder spredt, ofte strødt omkring midt blandt Folk af andre Nationer. Somme er fattige, synes ikke de har Udkomme til at bygge kristelige Skoler. De har nok med at opretholde Ordets Embede blandt sig og bidrage til Samfundets Gjøremaal. Saa Common Skolen. Den er jo Landets egen Skole. Den maa ikke forsvømmes osv. Dette er en Del af Vanstelighederne. Der er ogsaa flere. Men naar det gjælder en saa stor Sag som denne, naar det gjælder Kirkens Ve og Vel, naar det gjælder at bære frem Arven, den dyre og hellige, som af fromme Fædre er os givne, bære den frem til de yngre Slægter, saa ogsaa de i den kan finde Livets Mening, Livets Lykke, Livets Haab, — da skulde vi hensesynløst fjerne alle Vansteligheder. Men vi trænger Belærelse, vor Erkjendelse maa blive bedre, vi trænger at faa mere Klarhed over, hvorledes vi skal fjerne Vanstelighederne og paa bedste Maade ordne Tingene i det praktiske. Med det Maal for Øie vil vi gaa over til Spørgsmalets videre Behandling. (Mere.)

Missionen.

Det norske Missionselskab.

Sekretær for det norske Missionselskab, Hr. L. Dahle, er reist paa en Inspektionsreise til Missionsmarkerne i Zulu og paa Madagaskar. Han kommer antagelig til at staa lidt baade i Tyskland og Frankrige baade for at raadsføre sig med levende Missionsmænd og for om muligt at faa Audiens hos den franske Koloniminister, da den norske Missions Skolegerning paa Madagaskar paa mange Maader staaer i Forhold til det franske Styre. Man vil desuden forsøge, om der ikke kan faaes noget Statsbidrag for den "verdslige" Del af Skolearbeidet (Undervisningen i de verdslige Fag), som helst ikke burde bestrides af Missionspengene, naar den kommer en fransk Koloni til gode.

Reisen vil medtage en Tid af 9-10 Maaneder. Under Sekretærens Fravær fra Stavanger vil Pastor Stavem overtage Korrespondencen med Missionsmarkerne og Kredsbestyrererne mens den assisterende Sekretær, Pastor Gove, besørger "Missions-tidende"s Redaktion og de øvrige nødvendige Forretninger.

— "Hvad feiler dig min Ven? Tabt Penge paa en Hvedehandel?" — "Nei, men jeg glemte at tage Rocky Mountain Tea igaar aften. Min Gustru sagde, at jeg vilde blive syg idag". 35 Cents i alle Apoteker.

"Kirkestridens Udværter".

"Amerika" No. 7 indeholder under ovenstaaende Overtitel et Stykke fra "Ev. Luth. Kirketidende", som jeg blev baade glad, men ogsaa høilig forundret over.

Stykket begynder saaledes: "En af Kirkestridens Udværter, som man burde gjøre sig Flid for at saa bortstaaet, er, at de kjæpende ofte-istedenfor rolig og upartisk at holde sig til Sagen—falder hen i personlige Udværter, og istedenfor at paapege og bevise bestemte Forgaaelser, som Modparten har gjort sig skyldig i, udslynger almindelige Domme over Modpartens hele Færd i saa vidtgaaende Udtryk, at det næsten er selvforslaeligt, at de i den Udstrækning ikke kan være retfærdige."

Det siger sig selv, at jeg er inderlig enig med "Kirketidende" i disse Udtalelser, og er glad over og taknemmelig for, at den vil vise denne Sag lidt Opmærksomhed. Det er en Sag, som jeg har interesseret mig ikke saa lidt for, og ved given Leilighed endog har søgt at paapege en og anden saadan "Udværg" eller "Forgaaelse", om jeg end ikke turde vente at kunne gjøre synderligt til at saa dem bortstaaet. Men kan vore Kirkeblade og andre Blade, som tilbøielig besatier sig med kirkelige Sager, gaa foran i dette Stykke—først og fremst ved den største Varsomhed med Hensyn til, hvad de selv skriver, saa de ikke skulde komme til selv at forgaa sig i denne Henseende, og om det skulde hændes, da vise det sølgeværdsige Exempel paa Høifind og Mod at erkjende det;— dernæst ved at tilholde sine Indsendere at følge den samme Regel og ved ogsaa at iagttage al mulig Varsomhed ved Optagelsen af Angreb enten paa enkelte Personer eller Samsund—i sær naar de er bitre, haanende, spydige og saarende eller anonyme,—og endelig ved at paatale og kritisere Feil og Forgaaelser med det samme upartiske og hensynsfulde Hænsyn som sine egne som hos Modparten,—da kunde vi have Haab om, at deslige Udværter snart vilde joinde hen. Vi tør vel neppe vente andet, saa længe der er forskjellige Leire, som staar hinanden imod, end at der endnu kan blive leveret skarpe Hug,—men skal der være Kamp og Krig, saa lad os dog komme saa langt frem i Civilisation, at der bliver en modern lovbunden Krigsførelse, og ikke en semi-barbarisk Guerillakrig.

Efter ovenangførte Indledning fortsætter saa "Kirketidende" med at anføre efter "Lutheraneren" og "Amerika" følgende Udtalelse af mig som et Exempel paa disse "Kirkestridens Udværter": "Vi er vistnok alle enige

i det, at der vel neppe er nogen Ting, som har hindret Forenings-sagen mere og fjernet Folket i den norske Synod: mere saa os ved at vække Mistanke, Afsty, Had og Bitterhed mod os end de hadske og bitre Skrivelser i "Amerika", som idelg har holdt paa med paa en overlegen spydig Maade at kaste Stenk paa Den Forenede Kirke og dens ledende Mænd ved uden Sky at tillægge os de mest meningsløse og affyrlige Lærdomme og med Haan at tale om os som "saakaldte Lutheranere", "frasalbne" osv."

Hvis jeg forstaar "Kirketidende" ret, erklærer den altsaa, at jeg her "falder hen i personlige Udværter" og "udslynger almindelige Domme over Modpartens hele Færd". Jeg maa hertil erklære, at dette har i alle Fald ikke været min Mening at gjøre, og ved at se mine Ord igjennem, kan jeg heller ikke finde, at jeg har gjort det. Jeg har søgt saavidt muligt at holde mig til en bestemt Sag uden at komme ind paa Personligheder, og den Sag, jeg er indpaa her, er netop det, som "Kirketidende" kalder "Kirkestridens Udværter" og ikke "Modpartens hele Færd". Den har jeg ofte fundet meget godt ved, og det vil jeg ikke gjerne "udslynge Domme over". Jeg indrømmer med disse Ord ligeoverfor "Lutheraneren" og "En Prest", til hvem Ordene nærmest er rettet, at "Amerika" vistnok havde indeholdt forskjellige Indsendelser, som ved sit Indhold og Tone havde virket til at forværre Forholdet Samsundene imellem. I det følgende "paapeger"—og dermed "bevise"—jeg "bestemte Forgaaelser" af denne Art mod Professor F. A. Schmidt, og det gjør jeg i dette Tilfælde for at paavise, at naar Lægefolk begyndte at "forgaa" sig paa denne Maade som at sælbe Domme over Prof. Schmidt som en "frasalbne" osv., saa laa Skylden derfor hos Lederne i deres Maade at behandle Modstanderne paa, baade i Blade og ellers. Flere "Forgaaelser" ansaar jeg ikke fornødent at "paapege og bevise" lige over for "Luth." og "En Prest", da de kjendte Forudsætningerne, som disse mine Ord refererer sig til, nemlig "En Prests" Artikel i "Luth." og min tidligere Artikel i "Amerika", og i begge disse Artikler var flere bestemte Forgaaelser paapeget og beviste, f. Ex. at en Prest gjør sig lystig over Udtrykket "intuitu fidei" (med Hensyn paa Troen), et Udtryk, som vi sammen med en hel Række af de mest kjendte lutheriske Fædre—endog vor egen Pontoppidan—har benyttet som en Betegnelse for en guddommelig Sandhed, og vi taaler ikke gjerne, at nogen—end sige en Prest—driver Spot med det, vi agter helligt,—endvidere personlige

Forgaaelser mod Past. Hougen,— dernæst at en Prest i Anledning af Formand Hoymes sidste Bekjendelse kommer med den Insinuation, at Antimissourierne i Modfæmning til Formand Hoyne bygger sin Salighed paa sit eget "gode Forhold" istedenfor paa Kristus. Saaledes var der visse paapegt Forgaaelser nok til at bevise, at mine Ord er ikke blot "almindelige Domme", naar den Diskussion tages med, hvori Ordene hører hjemme.

Jeg kunde vel her næsten ha ventet, at "Kirketidende", som synes at ha læst de angjældende Artikler og saa ledes kjendte til disse "bestemte Forgaaelser", som mine Ord hentyder til—om den ikke selv erindrede dem fra Indsendelserne i "Amerika"—med sit Hænsyn, da først vilde ha beklaget disse Forgaaelser og saa, hvis den fandt, at jeg havde hentydet til eller paapegt disse Forgaaelser med for "vidtgaaende Udtryk", da ogsaa paavist det.

Men nu kommer det, som især vakte min Forundring, idet "Kirketidende" fortsætter saaledes: "De, med hvem Past. Engh har erklæret sig enig i Dommen over "Amerika", maa efter Sammenhængen være en Indsender i "Lutheraneren", som kalder sig "En Prest", og samme Blads Redaktør." Det var jo særlig i "Dommen" over og Maaden at kritisere "Amerika" paa, at jeg ikke kunde være enig med "Lutheraneren" og "En Prest". Jeg var enig med dem i det, at "Amerika" havde indeholdt mangt, som vi maatte misbillige, og at dette Blad derfor ikke var uden sit Ansvar, men jeg vilde dog lægge det største Ansvar paa vedkommende Indsendere, som i Regelen var Prester.

Med Hensyn til det, jeg havde at udsætte paa "Amerika", har jo Redaktionen afgivet en nok saa grei Tiltaale i sin Indbydelse til Kolofoniet, hvori det kræves, at Artiklerne "maa skrives i et pynligt Sprog, og Forfatteren maa uden Undtagelse sætte sit rette Navn under. Man maa drøfte Sag og ikke Personer." Og dertil føjer han følgende Erklæring: "Det kan ikke nægtes, at flere af dem, som hidtil har skrevet i "Amerika" har syndet imod denne funder Regel, og "Amerika"s Redaktion er her ikke uden Ansvar.

Fortsætter nu "Amerika"s Redaktion at redigere sit Blad i Samklang med dette, da ved jeg ikke, at vi skal ha noget særligt udestaaende med hinanden, og med Hensyn til "Dommen over 'Amerika' har han vistnok opfattet mig ret, medens "Kirketidende"s ærede Redaktør, som det synes, maa have misforstaaet mig.

Det er forresten nok saa karakteri-

stisk for Stillingen mellem Samsundene, at der om den samme Sag kan være saa aldeles forskjellige Opfatninger. Medens vort Samsunds Organ syntes min Kritik over "Amerika" ikke var stærk nok, betegner Synodens Organ den uden videre som "Domme".

Tilslut maa jeg saa Lov til at frembære til "Kirketidende"s æverdige Redaktør min Tak for det velvillige Forsvar, han leverer tilbedste for mig, og jeg vil da ogsaa saa sige, har jeg end delvis maatte imødegaa ham, det er dog sket med det samme høiagtelsesfulde Sind, hvormed jeg altid har set op til ham som min fordums Lærer. Hermed vil jeg da haabe, at denne Diskussion fra min Side maa være afsluttet. Skulde jeg ha misforstaaet eller forurettet nogen, er jeg naturligvis villig til at rette paa Feil, som jeg blir opmærksom paa.

H. Engh.

Thorsby, Wa., 1ste Feb. '03.

Lidt mere om Bjørnson.

Jeg har længe ventet under denne Bjørnson-Forgubelse at nogen vilde sige noget angaaende Bjørnsons Afstedshilsen til Landsmænd i Amerika; men nu fik vi dog høre lidt fra Gu brandson. Dette skal G. ha Tak for.

Jeg synes imidlertid, at G. har glemt noget. Man vil erindre, at Bjørnson var herover for at samle Penge, for sig selv nemlig. Han drog ud af Landet med \$12,000, lagdes der, ja, somme paastaar \$20,000. Takken, hans kjære Landsmænd fik for den Sum, er hvad G. nævner, og en hel Del mere af samme Sort.

Man kunde vel vente, at Bjørnson var en afgjort Afholdsmand, efter den Frimodighed, han tilkjendegiver sig over for sine fordrøede Landsmænd; men de, som var med ham i Selstaber i Amerika, giver ham ikke den Attest.

En Mand, som kan tale saaledes i en offentlig Forsamling, som Bjørnson gjorde, og som refereret, er ingen Gentleman. Lad være, at han har rimet endel pene Vers og skrevet Fortællinger—han viser ved saadan Opførelse, at han mangler den nødvendige Ballast, og ikke er den Mand, som han selv og andre vil udgive ham for at være. Hovmodet er og har altid været Bjørnsons Fald. Nogen ærere Personlighed har ikke jeg truffet paa, hverken i Norge eller Amerika.

Hovmodet drev ham det altsaa, efter velgjort, til at give en saadan Tak. Hovmodet faar ham til at agere grov og Gudsforuægt, for at hele Verden skal forundres over ham, og naar Folk bedrøves over hans

Gudsforargaenhed, da bare ler han og kalder dem dumme og Ignoranter, og da føler han sig saa vel, at han kan saa jøde; dette har han jo ofte udtalt.

Og saa raabes der ud i Verden, at denne Mand gjør saa meget godt for Fædrelandet og sine fattede Landsmænd. Naar J, norske Amerikanere, er hjemme i Norge, saa forsøm endelig ikke at se Bjørnsons Slotte og Herregaarde. Jo, den Mand har gjort meget godt, men alt er gjort for Bjørnstjerne Bjørnson. Jo, han har forstaaet sig godt paa at humbugge Folket. Dette skal være Arbeidsmandens Fremtidshaab i Norge, Mennekehedens Belgjører aandelig og legemlig (sic).

Første Gang Kristoffer Janson forlod Amerika efter en Ditto Pengeindsamling, fik hans Landsmænd omtrent samme Tak og Skudsmaal som af Bjørnson. Blandt meget andet pent, har udtalte, sagde han, at man i disse Dage var Vidne til, at en norsk-lutherisk Prest i koldt Blod myrdede sin egen Hustru. Hvem var det senere i Tiden, som myrdede Ungdomshaabet, Livsglæden og det bedste i Kristoffer Jansons Hustru?

Dette Slags Folk skal løstes op paa Wrens Linde, og for dem skal man bukke og neie og yde Penge til over en lav Sko. Er ikke vi norske Amerikanere nogen store Narre! Den Tak, vi har faaet af disse Humbugmagere, er vist en velforsthyldt Straf, fordi vi i Tiden og Uldie løber efter dem.

Vi har som Regel faaet svært liden Tak for, hvad vi har ydet til det gamle Fædreland, men meget af det, som er ydet, har gjort godt og lindret Nød, saa dette kan vi vente Belignelse af, om det af Fædrelandet bliver mindre paastjønnet. Men hvadslags Belignelse kan vi vente af at give Penge ud til Bjørnson og hans Svende. Vi gjør Synnd ved at høre dem, om vi ikke yder Penge atact. Lad os derfor i Fremtiden ikke være saa snare til at indbyde det Slags Folk. De vil kun have vore Penge, og saa gjør de Nar af os efterpaa.

Og fremfor al Ting, der som Samvittigheden i os er en Smule vaagen,—lad os ikke sidde i Spotterens Sæde. Det har været ydret i den senere Tid, at der er Haab om, at Bjørnson vil komme tilbage til sin Barndoms Gud, sørend hans Livsfolneddaler. Ja, hvem vilde vel misunde ham dette? Sid det maatte ske! For Gud er ingen Ting umuligt. Og saa en Husmandsgut.

Tid om St. Olaf i Clayton County, Iowa.

Hr. Redaktør!—Med det samme jeg sender Dem en Abonment paa "Amerika", saa vil jeg i al Simpelt meddele lidt fra St. Olaf.

Som man kan se af Navnet, er dette en norsk By, og alle Forretninger her er i norske Hænder, og de gjør det alle godt. Først nævnes G. Embretsen, som var den første her. Han begyndte at handle med Dry Goods og Groceries, Sko og Støvler i 1874, og var tillige Postmester. Siden folgte han Forretningen til John Larson. Larson har trukket sig tilbage fra Forretningen, og Firmaet er nu Larson & Helgeson. G. Embretsen driver nu Mølle; han har ogsaa flere Farme i Dakota og Minnesota.

J. D. Anuson handler med Dry Goods og Groceries.

Embretsen & Olson handler ligeledes med Dry Goods og Groceries.

J. R. Olson er Postmester og handler med Sko og Støvler, Hatte og Huer.

D. D. Johnson har Hardware Forretning.

Wold & Engebretsen handler med "Stock".

P. J. Urberg har Jewelry Store. Er du hungrig, saa kan du saa en god Middag hos J. R. Drvis; han er nok ikke norsk, men hans Kone er norsk, og hun forstaaer Kogekunsten, det kan jeg indestaa for; thi jeg har faaet mangen god Middag der. De har et net og pent Hotel.

Forretningsmændene er alle i sine bedste Nar. Deres Forældre, som kom hid i 50-aarene, er alle velstaaende Farmere.

Et Olaf ligger 15 Mil sydvest fra McGregor paa C. M. & St. P. Banen, som her kaldes El Rader Branch. Landet heromkring er af bedste Slags, saa alle har gjort det godt baade som Farmere og Forretningsmænd.

Jeg haaber, De vil saa mange nye Abonmenter heromkring. Og saa faar det være nok for denne Gang. Hvis det ikke gaar i Papirkurven, saa kanste mere en anden Gang. Urb. S.....

Store Udbetalinger.

Fra Seattle berettes: U. D. Hellan udbetalte i denne Uge \$1500.00 til en af sine Kontraktører, der arbejder i New York Minen, tilhørende Majestic Co. Betalingen, der skede pr. Ordre paa Dexter Horton Bank, er kun en af de mange store Udbetalinger, Hellan i den senere Tid har havt for udsjort Minearbeide.

En sikker Garanti

er hvad alle, som vil anbringe sine Penge, ser efter. De vil have en Investment, hvorved der ikke er nogen Risiko og hvorved der alligevel er Anledning til ved Spekulation at saa en god Profit.

Dette er hvad vi kan yde, idet vi tilbyder endel Treasury Stock med Underkrift af et velkjendt Trust Company.

En Overenskomst er truffet med dette Kompani, hvorved Kjøberen garanteres Tilbagebetalingen af det indskudte Beløb inden et vist Antal Aar. For at gjøre denne Garanti sikker udsteder de til Kjøberen af Aktier en Gold Bond, som endmere sikres ved Mortgages deponerede hos et andet Trust Company.

Saaledes er Garantien absolut sikker, og vi vil nu forklare, hvad vi har at byde.

The Upper Ten Mining and Oil Company of Colorado Springs ønsker at skaffe sig Midler til at udvikle sine Grubeieendomme og Oliefelter og tilbyder derfor tilsalgs et begrænset Antal af sit Treasury.

Kompagniet har femogtredive Grubeieendomme ved Eldorado og Cripple Creek, Colo., paa hvilke meget Arbeide har været lagt. Det er Meninger at saa disse i god Gang og tillige at bore efter Olie og Gas paa Kompaniets 3600 Acres Ojeland i Huerfano County, Colo. For at opnaa dette vil Kompaniet sælge endel af sit

Guaranteed Treasury Stock for 20c pr. Aktie,

hvis par Value er \$1.00. De er fuldt ud betalte (non-assessable) og man er ikke udsat for fremtidige Krav. Dette er en af de bedste Anledninger til at kjøbe gode Aktier for en lav Pris.

Embedsmænd og Direktører i Kompaniet er velkjendte Colorado Springs og Denver Forretningsmænd, som har vist sin Tillid til dette Foretagende ved selv at sætte mange Penge i det.

Mange Formuer er blevet tjente ved denslags Foretagende (selv uden saadan Garanti) og flere vil tjenes ved at kjøbe i rette Tid. Fortjenesten usædvanlig stor, især hvis man kjøber, naar Aktier bydes til saa lav Pris som nu. Nu er Tiden til at kjøbe, før Prisen stiger.

Den nye Jernbane, som nu bygges mellem Denver og Salt Lake vil være af uburderlig Værdi for Kompaniet, der ved at den vil skaffe lettere Transport, foruden at den vil have tilfølgende en stieblikkelig Stigen i Værdierne.

Skriv efter nærmere Efterretninger Prospektus og Kart til

The Wm. G. SHAPCOTT AGENCY, Colorado Springs, Colorado.

Vi ønsker paalidelige Agenter til at repræsentere Kompaniet

FRED. M. SCHLIMGEN.

Monumenter.

Hvis du har tænkt at saa et Granit- eller Marmor-Monument i Vaar eller til Sommeren, kom og besøg os se det største og bedste Oplag som nogen sinde er fremvist her i Byen. Vi har i vort Varelager fem og otte nye og moderne Monumenter af Barre, Quincy, Montello, Wausau og St. Cloud Granit; ogsaa blaa og lystfuldret Marmor, hvilke vi sælge til rimelige Priser. Førstklassens Arbeide og bedste Varer. Her kan du saa se med egne Øine, hvad du faar for Pengene.

124 West Main Street, Overfor Courthouse.

Madison, Wis.

Amerika.

"Normannen" 17de Aargang.
"Norden" 29de Aargang.
"Red River Tidende" 3de Aargang.
"Norge" 5te Aargang.

Rasmus B. Anderson,
Redaktør.

Abonnementsvilkår:

Et Aar i Forstid.....\$1.00
(Ejlers 25 Cts. extra.)
Sex Maanedes..... 0.50
Et Aar til Norge..... 2.00
Sex Maanedes..... 1.00

Entered at Madison Post Office as second class matter.

Paris underhandler med et amerikansk Selskab om Øyens Behersning. Ogsaa et Tidens Tegning.

Der er Kul nok siger Kulbarnerne. Rigtig! Men desværre kun for saadanne som har Penge nok til at betale de høje Kulpriser.

En Meteorsten, som nylig faldt i Kentucky ligner et Stykke Kul; men saa letfindige er vel ikke Beboerne af en fjern Stjerne at de kaster sig kostbart Stof fra sig.

Omtrent \$5,000,000 har Aromningsrummelen kostet i Indien. Og omtrent saa mange ulykkelige er der som er ved at omkomme af Hunger i de samme Østerland.

"Det norske Selskab (for sig selv):
What in the world was I begun for,
When I was so soon to be done for?"

For Snigmorderen er intet kronet Hoved for gammelt eller for ungt. Han sniger sig ind paa den 80 aarige Keiser Wilhelm og den 18aarige Alfonso med samme morderiske Hensigt.

Saalænge Meningen af Monroe-doktrinen var "Amerika for Amerikanerne" havde den en fast Fod at staa paa. Men siden vi vasede os ind i asiatiske Expansionspolitik er det blevet lidt vanskeligt at forsvare den uden at udsætte os for Behreidelse for Ubeskedenhed.

I Kansas har man atter lynchet den urette Person. Men denne lille Forseelse ansejger ikke Lyncherne i mindste Maade. Sandsynligvis vil man søge at rette paa Feilen ved en ny Lynching. Kanste man da træffer den rette og kanste ikke.

Naar vi indtager et Standpunkt og kæmper for en Sag, tænker vi ikke paa, hvormange Abonnenter vi kommer til at tabe eller vinde. Kan vi ikke leve uden at gaa paa Afkørd med, hvad vi anser for Ret og Sandhed, very well, saa vil vi dø en hæderlig Død.

Jeg kan umulig besvare alle de private Breve, som jeg hver Dag modtager. Jeg skal svare paa saa mange jeg paa nogen mulig Maade faar Tid til. De, som ikke faar Svar, maa undskyldte mig. Jeg vilde saa gjerne, hvis jeg bare kunde, finde Tid dertil. Brevene er mig meget kjærkomne og jeg læser dem med største Interesse.

Rasmus B. Anderson.

Vi er Ven af det norske Sprog; vi er Ven af den norske Historie; vi er Ven af norsk Literatur; men endnu mere er vi Ven af vor ypperligste Art, vor dyrebare lutheriske Barne-lærdom.

"Guds Ord det er vort Arvegods,
Det skal vort Afkom være;
Gud gid os i vor Grav den Ros
Vi holdt det høit i Ære".

Ja, skriv dette paa vor Grav!

New York City, Feb. 9, 1903.
Amerika Publishing Co.,
Madison, Wis.

Dear Friends,—

We beg to acknowledge receipt of your esteemed favors of the 24th ult. enclosing \$88.55 and of the 31st ult. enclosing \$151.36 cents and of the 5th inst. enclosing \$144.50 representing contributions received from your readers for the relief of Finland's starving thousands. In behalf of these unhappy people we thank you, and through you each and every contributor, for this generous sum. May God bless all those who remember His needy children of the frozen north in this hour of sore famine, and reward every giver as only He can reward.

Very cordially yours,
THE CHRISTIAN HERALD.

Det norske Selskab.

Det er en Selvfølge, at Selskabet ikke kunde have løst sin Opgave paa en tilfredsstillende Maade, hvis Rasmus B. Andersons Forslag havde seiret. Selskabet vilde i saa Fald ikke have kunnet omfatte hele det norske Folk i Amerika, men bare en Del af det. Dets Vedtagelse vilde have gjort Selskabet til en Abnormitet, som det var aldeles meningsløst at stifte. Med den Grundvold, hvorpaa det er lagt, vil det kunne blive noget rigtig stort, og vi nærer kun lidet Tvivl om, at det vil blive det.

For den, som kjender Rasmus, var det ikke vanskeligt at skjønne, hvad som laa bag hans Forslag. Rasmus er først og fremst Forretningsmand, og hans Plan var hverken mere eller mindre end at faa "Amerika" gjort til Selskabets Organ. Han havde beregnet, at det vilde hjælpe hans Blad uhyre meget, hvis han kunde faa en fast Organisation til at stille sig bag og støtte det. Som det er, er det ikke svært mange, som giber læse hans Blad, aands- og indholdsløst som det er, men fik han gjort det til Selskabets Organ, saa vilde det blive sendt til samtlige Selskabets Medlemmer. Det vilde have været et svært Finanskup for Rasmus og "Amerika", om det var lykkedes ham at gennemføre sin Plan. Det vilde have været Guld i hans Sommer, den bedste Spekulation, han nogeninde har indladt sig paa. Men han beregnede ikke sit Publikum. Havde han været i Besiddelse af almindelig god Dømmekraft, kunde han aldrig have fremsat sit Forslag. Han vilde i saa Fald have skjønnet, at de Folk, som var tilstede paa Mødet, ikke var en rigtig Samling af Dumhoveder, som han tog dem for, men at de strax vilde gennemskue ham. Der er vel neppe en eneste af dem, som deltog i Mødet, som tror paa Ugtigheden af Rasmus Andersons Kristendom. De anser ham for den, han er, en Hylker, der spekulerer i Kristendommen, og det var derfor en Selvfølge, at de, da Forslag fremkom, begyndte at spekulere paa, hvad det var, som han nu prøvede paa. Og derfra til at mene, at det var sit Blad, han arbejdede for, var ikke langt. Det laa saa snublende nær, at man ikke godt kunde undgaa at se det.

Rasmus har nu saalænge holdt paa med sit væmmelige Hylkerspil, at Folk begynder at blive kjede af det. Det morder en Tid at se ham i den nye Rolle, man havde Interesse af at se, hvorledes han klarede den, men denne Nyfikenhed har nu tabt sig. Folk er blet træt af Spillet, og det er paa høi Tid for Rasmus at opræde i en ny Rolle, hvis ikke Folket skal tabe Interessen for ham helt. Folk er sig, at de i Sængden blir træt af selv den bedste Højads, naar han ikke har andet end den selvsamme Ting at hyde paa omiggen og omiggen, og Højads Rasmus har virkelig finde paa noget nyt at divertere Publikum med. Hans Rolle som religiøs Overdommer og Høddelfnegt har tabt sin Interesse.

(Et Minneapolis Blad).

Vi vil nødig tilsmudse vore Spalter ved at nævne ovenciterede Avis eller dens Redaktør ved Navn.

Vi skal dog tilføje, at samme Blads Redaktør var Hovedtaleren for Løsgjængerens og de vantros Element ved Mødet i Minneapolis. Det var ham, som gjorde sig bred med sine hensynsløse Angreb paa den lutheriske Kirke og overfaldt den med Spot og Haan. Han er nu Medlem af det norske Selskab. Et stort Antal af dem, som underskrev Grundloven, er, om ikke ligefrem Gudsfornegetere, dog ukirkelige, og det var intet de mere ønskede, end at fjerne al kristelig Censur. De arbejdede med Jhærdighed for sine Ideer ved Mødet.

Men hvad Past. Kirkeberg, Past. Volbal og Past. Bondahl tænker paa med en saadan Alliance med det ukirkelige Element, gaar over vor Forstand. De maa dog vide, at Fricenteriet har gennemført Samfundet i vort kjære Norge. Selv Kirkens Mænd høier i Norge Anæ for Nationalismen, og dette er ikke andet end en Følge af, at de har indsuget i sig det saakaldte Mandskiv, som den moderne ukristelige Literatur har udbredt blandt Folket. Skal vi nu opleve det samme blandt de norske i Amerika? Her er en stor Fare, som vi idag bare vil pege paa. Vore intelligente Læsere vil nok selv gjøre sine Refleksioner. Men det er nu up to Prof. Gisle Bothne ved Luther College. Bladene beretter, at han blev valgt til det norske Selskabs Viceformand. Vil han tage imod dette Valg? Vi kan ikke tro det. Ved at aabne Øren for de mest grobe Spottere og vantros, er Selskabet dødsdømt blandt vort Kirkefolk, og vort kjære Luther College maa ikke indvikles i sliig Mafskopi. Men vi vilde gjerne se disse vore Forhaabninger stadfæstede ved en Erklæring fra Prof. Bothne selv.

Prof. Giseland ved St. Olaf College var ogsaa, ligesom "Amerika"s Redaktør og Prof. Bothne, blandt Indbyderne til Mødet i Minneapolis, men vi finder ikke hans Navn blandt dem, som har underskrevet Grundloven. Ære være ham for det! Vi tror nu heller ikke, at en Luther College Professor slutter sig til dette norske Selskab før vi ser Bevis derpaa.

Med Hensyn til, hvad der er sund og hvad der er u sund Literatur, er de kristne og de vantros hverandre saa diametralt modsatte, at de umulig kan virke sammen i et Selskab, hvis Hovedformaal det er at anbefale og udbrede Literatur. Herom kan der ikke, saavidt vi forstaar, være delte Meninger.

I samme Toneart som ovenciterede Blad, synger i forrige og i denne Uge flere af vore norsk-amerikanske dekadente Aviser. Det kan dog ikke være behageligt for Pastorerne Kirkeberg, Volbal og Bondahl at høre dette Slags Musik i Kirkebyrpressen. Vi for vor Part anser det for en stor Ære at blive udfjældt fra den Kant.

"Brud paa Overenskomst".

Prof. Stub søger at levere guldigt Bevis for, at jeg ved min Handlemaade efter Kollokviet i Mars '02 har begaaet et virkelig Brud paa Overenskomst. Han paastaar at have ikke blot Synodens, men ogsaa Den For. Kirkes Mænd paa sin Side i Sagen.

Da dette Spørgsmaal rejsede sig, blev Besvarelse ikke en nogen personlig Privatfag, men en Sag af officiel Betydning Samsfundene imellem, og det især med Hensyn til Kollokviernes Forsættelse, ønsker jeg at give nogle videre Oplysninger om Tingene.

Derfor jeg virkelig har begaaet "Brud paa Overenskomst", som det stadigt gjentages, da har man naturligvis god Grund til at protestere imod min Deltagelse i fremtidige Kollokvier. Men det gjælder da ogsaa at føre et gyldigt Bevis for det; og den Myndighed, som bør have Afgjørelsen i Sagen, er efter mit Skjøn ikke Synoden eller dens Kirkeraad, men Den For. Kirke. Lad den undersøge Sagen og afgive sin Rædsel, men lad ikke Synodens Mænd tillige sig Retten til at afgjøre, hvorvidt jeg skal have Lov til at repræsentere mit eget Samsfund.

Det første Spørgsmaal blir her, om jeg direkte, d. v. s. enten ved udtrykkelige Ord eller ved min Slemmegivning i Færd af Beslutningen, har indgaaet nogen Overenskomst eller givet noget Løfte om ikke at ville rapportere mere, end de andre har gjort. Aldrig har jeg under alle Forhandlinger om denne Sag, eller i nogen Artikel desangående, fra noget Hold faat høre den Paastand, at jeg saa nogen saadan direkte Maade har gjort Overenskomst eller siden ved min Minoritetsrapport gjort mig skyldig i Brud af sliq direkte Overenskomst. Ogsaa Prof. Stub nævner ikke noget saadant, men hans Udtrykksmaade lader meget mere forstaa, at han finder min Brøde i en anden Retning.

Det næste Spørgsmaal er da, om jeg ialfald i direkte har været meddelagtig i nogen saadan Overenskomst og dog siden handlet imod den.

Og her er det, Anklagen gjør Fordring paa at ansees som berettiget. Prof. Stub fremhæver et Par Gange, at jeg "hverken talte eller stemte mod den trufulde Overenskomst". Og det kan gjerne forholde sig saa, at jeg hverken talte eller stemte imod denne Sag, da den var under Behandling. Men deraf følger ingenlunde, at jeg ved min Taushed har forpligtet mig til at holde mig en sliq Beslutning efterrettelig. Paa Grund af Past. Korens personlige Angreb imod mig, især i Slutningssektionen havde jeg erklæret, at hvis saadanne Angreb skal være tilladte, agtede jeg

for min Del ikke at deltage i noget fremtidigt Kollokvium og vilde derfor afholde mig fra Diskussionen. Min Taushed under Behandlingen af angjældende Sag faar saaledes en anden Betydning end den er, som Prof. Stub synes at finde i den, naar han mener, at jeg ved min Ikke-Tale og Ikke-Forkæstelse af Beslutningen har forpligtet mig til at betragte den som bindende ogsaa for mig.

Men hertil kommer noget mere. Min Betragtning af Kollokvierernes Stilling har hele Tiden været den, at hver Side har sin egen Ret og sin egen Forpligtelse overfor sine respektive Samsfund. Saalænge ikke mit eget Samsfund har paalagt mig at gjøre fælles Overenskomst om Rapport med den anden Sides Repræsentanter, er det efter mit Skjøn aldeles urimeligt, at de to Samsfunds Repræsentanter skal i Fællesskab ville kræve at afgjøre, hvad eller hvor meget der skal rapporteres af hver Part til sit Samsfund. Og især anser jeg det for høist urimeligt, at den norske Synodes Kollokvier skal kræve at have nogen afgjørende Stemme i, hvorvidt jeg skal have Ret til at indkomme til mit Samsfund med en Minoritetsrapport, naar jeg finder det rigtigt at gjøre det. Jeg har hele Tiden været imod saadant Hemmelighedskræmmeri og saadant Formynderskab. Naar en Komite inden et Samsfund holder sine Møder for lukkede Døre, kan det være ganske i sin Orden; men deraf følger slet ikke, at en Minoritet ikke skal have Lov til at rapportere mere end Majoriteten finder for godt at tillade. Og naar vor Regjering nedsetter en Komite til at forhandle f. Ex. med England i Anledning af et omtvistet Punkt, da vil vist ingen rimelig Person finde paa at sige, at Englands Repræsentanter har nogen Ret til at bestemme, hvad vore egne skal have Lov til at rapportere til sin Regjering. Medmindre der er forud udtalt noget Paalæg i den Retning, beholder hver Part sin egen Ret til at rapportere, hvad den finder det nødvendigt eller rigtigt at meddele sin Regjering. Og derfor en Minoritet ikke er fornøjet med den af de øvrige trufulde Overenskomst, da beholder den sin fulde Ret til paa egen Haand og efter eget Skjøn at indlevere Rapport til sin Regjering.

Prof. Stub beraaber sig paa, at "ogsaa afdøde Formand Høyne og Dr. Bødman har anskuet Sagen saaledes", som han selv gjør, at nemlig den angivelige Overenskomst ogsaa var forpligtende for mig, og at derfor min Handlemaade var "Brud paa Overenskomst".

Nu kan det gjerne være, at min Principstilling i dette Stykke var en anden end mine Medkollokvierers. Jeg ved det ikke; men jeg hørte heller ikke noget om denne Side af Sagen, skjønt det jo var rimeligt, at

den skulde have kommet frem. Før Aarsmødet foreslog jeg i Fakultetsmøde, at vi som Kollokvierter skulde forfatte en Rapport. Dette blev ogsaa gjort, og under Aarsmødet holdt vi et Par Møder, hvor Formand Høyne var tilstede, for at bli enige, om muligt, om en og samme Rapport. Jeg ønskede væsentlige Tilføjelser til den foreslaaede Rapport, og da man ikke vilde vide af dem, forfattede jeg min egen Minoritetsrapport, oplæste den et Par Gange i vore Møder, forandrede et enkelt Punkt, som var mest anstødeligt for mine Medkollokvierter, men fastholdt hele Tiden min Ret som Kollokvier til at indkomme med min Minoritetsrapport. Grundene hertil har jeg angivet udtrykkelig i selve Rapporten. Da jeg spurgte, om man vilde nævne det i Mødet, at jeg havde Rapport ogsaa, blev der svaret, at det ikke var nødvendigt, da der vel vilde blive spurgt derefter, naar mit Navn ikke oplæstes blandt de øvrige under Majoritetens Rapport.

Paa Grund af denne Udtalelse og den delikate Stilling, i hvilken jeg befandt mig, besluttede jeg hos selv, at jeg ikke vilde af egen Drift fremlægge min Rapport, men lade det komme an paa, hvorvidt jeg fik Opfordring dertil. Den kom ogsaa fra den rette Kant. Majoritetsrapporten blev oplæst som Komitèrapport, uden at der blev sagt et Ord om, at Komitèen var delt, og at den oplæste Rapport kun var Majoritetsrapport. Det eneste, som kunde pege i Retning af, at ikke den hele Komite ansaa det som sin Rapport, var den Omstændighed, at mit Navn ikke kunde oplæses sammen med de øvrige, fordi jeg havde undladt at sætte det der. Jeg forholdt mig taus med min Rapport i Lommen. Havde jeg ikke faaet udtrykkelig Opfordring til at oplæse den, da havde jeg heller ikke gjort det, det var min faste Beslutning. Hvad jeg i det Tilfælde vilde have gjort siden, det blir et andet Spørgsmaal.

Nogle begyndte nu at udtale sig. Da henvendte Formand Høyne sig med Blik og Stemme til mig og talte om, at der jo ogsaa var en Minoritetsrapport og at det nu var i Orden, at ogsaa den burde høres. Der er vist mange fra hint Møde, som vil huske dette, at jeg ikke selv sagde et eneste Ord om min Rapport, før Formand Høyne opfordrede mig til at fremlægge den. Hvorledes han da skulde kunne have ment, at det var "Brud paa Overenskomst", naar jeg efterkom denne hans officielle Opfordring som baade Aarsmødets og Samsfundets Formand og min Medkollokvier, det skjønner jeg ikke. Heller ikke kan jeg skjønne, hvorledes mine øvrige Medkollokvierter kunde virkelig dengang mene, at min Oplæsning af min Rapport vilde blive "Brud paa Overenskomst" med Modpartens Kollokvier-

ter, naar de dog nu ikke der paa Mødet advarede mig offentlig mod at begaa dette Brud, heller ikke advarede Forsamlingen mod at gjøre sig delagtig i min Skyld ved at høre paa min Rapport. Men skulde det være saa, som jeg har hørt paastaet, at Forsamlingen blev gjort opmærksom paa, at min Minoritetsrapport var et "Brud paa Overenskomst", da blir Skylden for dette angivelige Brud naturligvis nærmest Forsamlingens egen Skyld, som trods denne Advarsel dog vilde høre min Rapport. Selv huffer jeg ikke at have hørt det ringeste af nogen fremkommen Protest mod min Oplæsning, især ikke før den.

Saa er det Offentliggjørelsen i "Amerika", som skal have været Brud paa Overenskomst. Hr. E. Jensen kom efter Mødet til mit Hus, medens jeg var borte og søgte at forma min Datter til at skaffe ham Rapporten uden mit Vidende om Tingene. Hun negtede naturligvis. Saa kommer han senere igjen, og da han traf mig hjemme, ønskede han at faa Rapporten. Jeg negtede ham det. Han talte om Mødets Beslutning om at lægge den i Arkivet, men tilspode, at den burde offentliggjøres og at baade "Amerika" og "Skandinaven" vist gjerne vilde trykke den. Jeg sagde ham, at jeg ikke var beredt paa at gjøre det endnu, men vilde se Tiden an. I sin Samtale med mig nævner han nu denne Offentliggjørelse "trods Samsfundets Beslutning" som Grund for ham til at skrive imod mig.

Saa faar jeg Brev fra "Amerika"s Redaktør om at faa tilsendt Rapporten til Offentliggjørelse. Jeg negtede ogsaa ham at faa den, medmindre "prominente Mænd" skulde ønske at faa se den. Min Mening var, at Modpartens Ledere havde en vis Ret til at faa se, hvad det var, jeg havde rapporteret til vort Aarsmøde, for saaledes at faa Anledning til at modbevise min Fremstilling, om de fandt det fornødent.

Saa fik jeg Svar, at der var "prominente Mænd", som ønskede det, skjønt han ikke gjerne nævnte dem. Og saa sendte jeg Rapporten, som jo alligevel ved Aarsmødets egen Handlemaade allerede var bleven en offentlig Siendom. Havde en Stenograf været tilstede, kunde han gjerne have optaget alt med Hurtigtidstift og ladet det trykke.

Saalænge det ikke er bevist, at jeg enten frivillig havde indgaaet Forpligtelse til ikke at rapportere selvstændigt eller at jeg paa anden Maade havde faaet en guldigt Forpligtelse paa mig, er al denne Tale om "Brud paa Overenskomst" aldeles uberegtiget. Og især bør de, som paa hint Aarsmøde ikke gjorde alvorlig Anstrængelse for at hindre dette angivelige "Brud", ikke tage Munden for fuld, naar de klager over min Handlemaade.

J. A. Schmidt.

Foreningsfagen.

Kollokvium.

"Uter det lille
Bøler sig sammen;
Engang i Liden
Vorde det et!"

37.

Et Svar.*)

I "Ev. Luth. Kirketidende" for 29de Oktober har Bladets Redaktion en Anke over et Udtryk, jeg brugte i min Korrespondence til "Luth. Kirketidende" i Kristiania, idet jeg skulde forsøge at paapege Foreningsfagens Stilling herover for nærværende skrev jeg blandt andet, at "hvis Forening skal ske, maa Den Forenede Kirke gaa ind paa, at Skriften lærer, at Gud i Omvendelsen iniet som helst Hensyn tager til Menneftets Forhold".

Den ærede Redaktion mener, at naar man fremstiller den norske Synodes Lære om Omvendelsen i et Udtryk som ovenstaaende, gjør man synoden uret. Og dette saa meget mere, naar det fremstilles for "Læsere i Norge".

Nu er jeg mig vel bevidst, at det er en alvorlig Forfeelse at stille et helt Kirkesamfund i en falsk Belysning hvad Lære eller Liv angaar især ligeoverfor Læsere, som ikke har god Anledning til at kontrollere Fremstillingens Paalidelighed. Og har jeg gjort mig skyldig i en saadan Forfeelse, saa har jeg fortjent en ganske anden alvorlig Paatale end den, Redaktion lader mig blive til Del. Den lader mig personlig gaa saa omtrent fri. Men dette tør vel tages som Bevis paa, at Redaktionen er sig bevidst, at min Udtalelse ikke er andet, end hvad hele den saakaldte antimisjionistiske Side fastholder angaaende Synodens Lære i dette Punkt det var i allefald uuder Bevissheden om, at jeg havde hele denne Sides Tilstemning, at jeg vovede at lade det paaankede Udtryk gaa. Jeg saar ganske Lov til at oplyse, at det løb ikke fra Pennen saa aldeles uoverveiet. At gjøre Brødrene i den norske Synode uret var det sidste jeg vilde.

Jeg vil derfor med den ærede Redaktions Tilladelse saa komme frem med, hvad jeg vil kalde et Forsøg til Forklaring angaaende det paaankede Udtryk.

Med disse Ord. "At Gud i Omvendelsen iniet som helst Hensyn tager til Menneftets Forhold" var det ikke min Mening at sige, hvad Redaktionen tror at kunne lægge i det, nemlig dette, at "Menneftets Forhold ingen Indflydelse har paa, om det

skal blive omvendt eller ikke". Og naturligvis endda mindre at ville bestynde den norske Synode for den "gudsbespottelige kalvinistiske Branglære, at Menneftet kan forholde sig som det vil; thi vil Gud, at det skal blive omvendt, saa bliver det omvendt, og vil han det ikke, saa nyter det ikke, hvad det gjør, det bliver dog ikke omvendt".

Nei—jeg har aldrig tænkt at fremstille dette som Synodens Lære for Læsere i Norge. Og jeg maa virkelig saa Lov til i al Betsedenhed at sætte et Spørgsmaalstegn ved den ærede Redaktions Fortolkning af Udtrykket. Den synes ogsaa selv ikke at være saa aldeles vis paa, om den er holdbar—"oel".

Hvis man siger at Gud i Udvælgelsen iniet Hensyn tager til Menneftets Forhold, saa er det en anden Sag. Det er Calvinisme. Men naar der siges "i Omvendelsen" saa ligger det jo aabentbart deri, at der kun tales om dem, som virkelig blir omvendte, ikke om de andre. I det af mig brugte Udtryk habes altsaa kun de Mennefter for Die, som Gud faar sjøre til Omvendelse. Og min Mening med det hele Udtryk var den, at den norske Synode hævder—som den tror, overensstemmende med Skriften—at naar et Mennefte ved Guds Kraft ledes til Omvendelse, saa tager Gud iniet Hensyn til dette Menneftets Forhold, indtil det er helt omvendt eller gjenfødt. Jeg mener at kunne trøste mig med, at Læserne af "Lutherisk Kirketidende" har Betingelser for at forstaa Udtrykket derhen og ikke falde paa at lægge den Mening ind i det, som af Redaktionen antydet.

Og jeg maa spørge: Er det ikke saaledes den norske Synode lærer?

Det er sandt, at dette Udtryk, som jeg brugte ikke staar bogstaveligt i "Redegjørelse". Og jeg skal ikke indlade mig paa nogen Fortolkning af dens Kap. II. Men hos dem, som har søgt Ordskifte med den norske Synode angaaende Læren om Omvendelsen, er det vel en gennemgaaende Mening, at Redegjørelsens 22 Paragrafer blandt andet ogsaa siger dette, at Gud ikke tager Hensyn til Menneftets Forhold sjørend det er sørt frem til fuld Omvendelse eller Gjenfødselse. Det siges ikke bogstaveligt men sagligt.

Det som imidlertid nærmest gjorde, at jeg kom til at nævne dette om Guds Hensyn til Menneftets Forhold, var den Omstændighed, at netop dette Tema har som bekjendt været meget oppe i den senere Tid til Diskussion. Især havde jeg, da jeg skrev til "Kirketidende", i friskt Minde et Brudstykke af et Referat fra Kollokviet i La Croix 1886, som jeg havde læst i Past. Jensen's sidste Bog. Der sjører Pastor Koren og Prof. Schmidt Ordet. I det jeg

lod den omtalte Sætning gaa, ment jeg at have ingen mindre end den norske Synodes ærværdige Formand til Hjemmelsmænd. Jeg maa derfor saa Lov til at citere en Del af hans Udtalelser ved nævnte Møde, hvor der taltes om: "Hvad menes med Forhold"?

Formand Koren hævder der, at "Forhold" er "alt hvad et Mennefte gjør eller lader", altsaa "en Gjerning, og forsaavidt er det noget, som hører hjemme under Loven". Angaaende Guds Hensyn til Menneftets Forhold siger han: "Et er at Gud har sat en vis Orden, efter hvilken han gaar frem, et andet er at han tager Hensyn til og retter sig efter hvad Menneftet gjør i denne Orden, saaledes at Menneftets Gjerning bevæger Gud til at retfærdiggjøre og saliggjøre Menneftet. Ordenen fastholder vi; men vi erklærer, at de i denne Orden fastsatte Betingelser opfyldes af Gud alene. Det gjør Gud ved Ordeets Brug. Ordeets ydre Brug staar i vor Magt. Men vort Forhold under Brugen af Ordet er af saadan Art at Gud maatte fordsomme os om han tog Hensyn til vort Forhold".

—"Dersom Forhold fra Menneftets Side ikke kan betyde andet end Gjerning, som vi bestemt paastaar, da retfærdiggjøres vi efter Modpartens Lære ikke ved Troen alene, eller hvad der er det samme, ikke af Naade alene. En Gjerning maa enten gaa forud for eller følge efter Troen. Gaar den forud for Troen, kan den være nødvendig og bruges af Gud, men kan da ikke behage Gud, fordi den ikke sker af Tro. Skulde da Gud tage Hensyn dertil, maatte han jo fordsomme os."—"Naar vi strider mod vor Modpartis Lære om Menneftets Forhold, saa sker det altid, fordi dette, at Menneftet skal forholde sig saa og saa opstilles som en Betingelse, Menneftet selv skal opfylde, og Opfyldelsen af denne Betingelse fra Menneftets Side skal da Gud rette sig efter og bevæges af, naar han skal retfærdiggjøre og saliggjøre Menneftet."—"Modparten lærer: Gud stiller Fordring til Menneftet om, at det skal forholde sig saa og saa, saa vil Gud gjøre det saligt. Disse Fordringer udgives da for Betingelser, som Menneftet ved sit Forhold skal opfylde for at blive salig."—"Men de er en fuldkommen Ophævelse af Evangeliet. Kommer noget til mig som Fordring fra Gud, saa har jeg lært at vise alt til min Frelser. Men nu er der ikke mere end alt. Eller har Kristus ikke gjort alt? Jeg maatte efter Modpartens Lære bringe noget tilveie for at blive salig, nemlig at jeg maa forholde mig saa og saa, hvis jeg vil blive salig. Men da har Kristus ikke gjort alt".

Saalangt Formand Koren.

Disse Udtalelser var mig som sagt i Tanken, da jeg skrev. Og nu vil jeg spørge den ærede Redaktion: Sæt jeg havde sendt disse anførte Citater af Synodens Formand til "Luth. Kirketidende". Hvilken Forestilling angaaende den norske Synodes Lære om Omvendelsen og Menneftets Forhold i den vilde de maatte have dannet sig? Det er umuligt at se, hvorledes man efter norsk Sprogbrug kan saa nogen anden Mening af de anførte Citater end den, som ligger i den Sætning, jeg skrev.

Jeg har skrevet disse Bemærkninger som et Forsøg til en Forklaring og—som Selvforsvar. Thi jeg sjører det er ondt at skulle staa som den, der har baaret falsk Vidnesbyrd mod sin Næste. Jeg tænkte ikke netop paa at den nævnte Sætning skulde staa "som det egentlige Hovedpunkt i den Lære, som den norske Synode sjører". Men som bekjendt, saa har Læren om Omvendelsen og Menneftets Forhold i den været stærkt fremtrædende i Diskussionen mellem Parterne, og derfor kom jeg til at udhæve det.

Jeg skal nægte mig den Lyst, som jeg sjører til at sige et Par Ord om

*) Anmærkning. Ovenstaaende "Svar" var sendt "Ev. Luth. Kirketidende" en Tid før Jul. Redaktionen sendte det imidlertid tilbage. Dens Grund for ikke at optage Stykket var, at baade dette selv og den imøbegaaelse og Diskussion, som det nødvendigt maatte fremkalde vilde tage mere Spaltrum end Bladet kunde afse. Og Læsere vilde ikke tillade at Bladet igjen fylde med Stridsartikler.

Jeg respekterer naturligvis disse Grunde.

I hvorvel "Amerika" havde optaget "Kirketidende's" Stykke og Redaktionen af "Kirketidende" anviste mig did med mit "Svar" saa tænkte jeg helst det kunde bero. Det kunde gaa i "Kurven". Imidlertid har "Amerika's" Redaktør bedt om at saa det for Kollokviums-spalten og privat er jeg ellers opmuntret til at sende det ind. Saaledes kommer det nu, om end sent. Jeg haaber, det intet ondt skal gjøre.

Jeg skylder at tilføie, at Redaktionen af "Kirketidende" vilde jeg skulde have benyttet "Redegjørelse" som Bevis og ikke Citater paa andenhaand. Ja, jeg kunde ha gjort det. Jeg kan ikke se andet end at "Redegjørelse" lærer det samme, at Gud iniet Hensyn tager til det Menneftets Forhold, som omvendtes og gjenfødes, sjørend Omvendelsen og Gjenfødselsen er indtraadt. Se Par. 13 Kap. II. Men naar jeg anførte Pastor Korens Udtalelser, var det, fordi jeg synes de gaar nære direkte paa den Sag, der er Tale om Menneftets Forhold og Guds Hensyn tagen hertil under Omvendelsen.

Jeg ser af sidste "Amerika" at Prof. Larsen ogsaa har et "Svar" i Anledning mit Stykke i "Amerika" for 19de Dec. Det var mig en glædelig Overraskelse. Om Tid ledes mig, tør det hælde jeg forsøger at fremkomme med nogle Bemærkninger dertil senere.

D. S.

20de Jan. 1903.

selve Striden os imellem. Jeg har allerede lagt Beslag paa mere Spalterum end jeg mente at gjøre. Men ogsaa jeg er en af dem, som haaber, venter og beder at det skilte en Dag skal bøie sig sammen—p a a S a n d h e d s G r u n d.

Olaf Guldfeth.

38.

Nogle lutheriske Vidnesbyrd.

J "Amerika" for den 23de s. M. staar et langt Stykke af Professor Schmidt med Overtskrift: "Hvad er den egentlige Forskjel?" I dette Stykke kjender vi Schmidt rigtig igjen fra Naadevalgstridens Dage. Det skulde være, at han taler tydeligere nu, end han mangengang dengang gjorde. Jeg kan ikke erindre, at jeg før har seet ham bruge Udtrykket: "Det saakaldte Naadevalg", hvormed han vel vil have sagt, at han ikke nu erkjender et virkelig Naadevalg. Navnet Naadevalg eller Udvgelse vil han dog, saavidt jeg forstaar, endnu beholde, og paastaar endog, at dette "saakaldte Naadevalg" er det bibelske lutheriske, altsaa det Naadevalg eller den Udvgelse, som den lutheriske Kirke, altid har anerkjendt. Det falder virkelig noget svært at tro, at Schmidt for Alvor mener, hvad han paastaar. Den, som kjender lidt til den lutheriske Kirke, kan vide, at den lærer et virkelig Naadevalg, og at det Naadevalg, den lærer, er et ganske andet end det Schmidt kalder Naadevalg.

Hvad er det Schmidt kalder Naadevalg eller Udvgelse? Jo det er det, at Gud fra Evighed af beslutter at kalde Menneskene ved Evangeliet. Saa ser da Gud i sin Alvidenhed fremover og giver Afg paa, hvorledes Menneskene forholder sig til dette Kald. Naar Gud har ladet sit Kald lyde, saa har han gjort sit. Nu mangler det bare, at ogsaa Mennesket gjør sit. Og hvad er det nu, Mennesket har at gjøre? Jo det er det, at det maa bruge de Gner og Kræfter, Gud ved Kaldet har forlenet det, til selv at undertrykke, borttage den Modstand i Hjertet, som hindrer Gud fra at omvende det. Og mrk vel, dette har Mennesket at gjøre, medens det endnu er uigjensdt, medens det efter Skriften "ikke fatter de Ting, som hører Guds Land til," medens disse Ting efter Skriften er det "en Daarstab", er Ting, som det "ikke kan kjende". (1 Kor. 2, 14.) Dette, at borttage hos sig den gjenstridige Modstand, staar det til Mennesket selv at gjøre, medens dets Vilje endnu er aldeles forvendt, medens Viljen er fuld af Fiendskab mod Gud og kan ikke være Guds Lov underdanig. (Rom. 8, 7.) Naar

da Gud i sin Alvidenhed ser, at det blinde og gudfiendste Menneske har vist det gode Forhold i Frihed at opgive den hindrende Modstand, saa bestemmer han sig til at fortsætte sit Arbejde paa det Menneske og giver det saa Troen. Og ser nu Gud, at Mennesket fremdeles gjør Brug af de Gner og Kræfter, han har givet det, indtil Enden, saa indtræder Schmidts Naadevalg eller Udvgelse. Og hvorfor træder Udvgelsen ind nu? Jo, fordi nu har Gud fundet, at dette Menneske har forholdt sig ret, forholdt sig saa, at Gud har kunnet udvælge det. Thi, heber det jo, i Udvgelsen "retter Gud sig efter og lader sig bestemme af Menneskets Forhold". Det bliver saaledes, som vi Schmidts Tilhængere for en Tid siden skrev, at det "til sidste Slut kommer alene an paa Menneskets Forhold". Dette er, saavidt jeg er istand til at se det, Schmidts Udvgelseslre, hans "saakaldte Naadevalg". Han har viselig Ret, naar han kalder dette et "saakaldt Naadevalg". Men han har ikke Ret, naar kalder dette det bibelske lutheriske Naadevalg.

Men, vil maaste mange sige, kan der da med Fie gjøres nogen Indvending mod en Lrefremstilling, som den ovennævnte? Er den ikke helt igjennem rimelig, grei og klar, saa enhver kan fatte og begribe den? Intet kan da vel være mere fornuftigt end det, at naar Gud, som vil alle skal blive salige, og som kalder alle ved det samme alvorlige Kald, aligevel kun udvælger nogle, saa maa han hos disse nogle have seet noget godt, som han ikke saa hos de andre, han maa have fundet noget hos dem, som har bevæget ham til at vælge disse fremfor de andre. Det er ganske sandt, intet synes mere fornuftigt end dette. Og skulde det være derom at gjøre, at saa gjort Udvgelseslren antagelig for den fordærvede Menneskefornuft, da maatte man vel indrømme, at Schmidt har været ganske heldig.

Men nu staar Sagen her saa, at netop det, at Schmidts Lære er saa saare fornuftig og rimelig, burde paa en Gang overbevise baade Schmidt og andre om, at hans Lære slet ikke er den bibelske lutheriske Udvgelseslre. Den bibelske lutheriske Udvgelseslre er slet ikke afpasset efter den fordærvede Menneskefornuft. Den er meget mere en af de Anstdsstene i vor Bibelbog, hvorover de Mennesker, som vil følge sin Fornuft, snubler, ja ofte endog falder. Ja, selv for fromme Guds Børn, som gjerne vil bøie sig for Herren og hans Ord, har det sldt vanskeligt nok mangengang at komme ud af det med Udvgelseslren. De lutheriske Fædre var ikke blinde for Faren her. Og derfor taler de om Udvgelsen som en

Lære, ikke alle kristne har Nytte af at besatte sig med.

Jeg har tænkt at anføre nogle saa lutheriske Vidnesbyrd, som jeg mener vil kunne overbevise enhver om, at det, tro Lutheranere forstaar ved Naadevalg eller Udvgelse, er noget ganske andet end Schmidts "saakaldte Naadevalg".

Luther skriver i sin Fortale til 9de, 10de og 11te Kapitel af Romerbrevet blandt andet følgende: "Uden Lidelse, Kors og Ddsnd kan man ikke besatte sig med Udvgelsen uden at have Skade deraf og falde i hemmelig Brede mod Gud. Derfor maa Adam først vel dødes, sørend han kan taale denne Ting og drikk den stærke Drik. Derfor se dig for, at du ikke drikker Vin, medens du endnu er et Diebarn. Enhver Lærdom har sit Maal, sin Tid og Alder".

Kunde Luther have talt som han her gjør dersom han havde lært om Udvgelsen som Schmidt nu lærer? Er det virkelig nødvendigt, at en kristen maa have gennemgået tunge Prøvelser og haarde Ansgtelser, at hans gamle Adam maa være vel ddet, sørend han kan fatte og komme ud af det med Schmidts Lære om Udvgelsen? Nei, alt, som skal til for at komme ud af det med Schmidts Udvgelseslre, er bare at være i Besiddelse af menneskelig Fornuft.

Johannes Gerhard, der hørte til Teologerne "efter Concordieformelen", om hvem Schmidt urigtig siger, at de "med stor Enstemmighed fastholdt den Frihed paa Menneskets Side", som Schmidt nu fastholder, skriver i sin Bog "Hellige Betragtninger" under Overtskriften: "Om Naadevalget" følgende: "I Naadevalgets Himmelh ei nogen Bismand bunder; men det i Kristo er og blir et Kjærlighedens Under." Er det rimeligt, at Gerhard vilde have talt saaledes dersom han havde været enig med Schmidt? Der skal da vel ikke engang en "Bismand" til for at kunne "bunde" nok saa godt i Schmidts "saakaldte Naadevalg".

Og som Luther og Gerhard taler, saa taler ogsaa den lutheriske Kirkes Bekjendelse. I Concordieformelen, Grundig Forkl., Art. XI, §39 siges der, at Gud angaaende Udvgelsen har fortiet og skjult meget, og vi paaminde os om, at vi ikke skal indlade os paa at ville udforske det, som ikke er os aabenbaret. Og saa tilføies: "Denne Paamindeelse er i hleste Grad fornøden. Thi med fligt har vor Nysgjerrighed meget mere Lyst til at besatte sig, end med det, som Gud derom har aabenbaret os i sit Ord, fordi vi ikke kunne saa det til at passe sammen, hvilket heller ikke er befalet os at gjøre". Altsaa, den lutheriske Bekjendelse kan ikke saa en fornuftig Sammenhæng istand mellem Udvgelseslren og

en Del andre Lærdomme i den hellige Skrift. At saa den rette bibelske lutheriske Udvgelseslre til paa fornuftig Vis at passe sammen med Læren om Guds almidelige Naadevilje, det har hidtil intet Menneske formaaet. Schmidt har faaet det til, men paa Sandhedens Bekstning. Men for en tro Lutheraner er der slet ikke af nogen særdeles Vigtighed, at det han som kristen tror skal kunne finde Anerkjendelse for Fornuftens Domstol. Men det er ham af allerstørste Vigtighed, at vide, at han ikke tror noget andet end det, som er klart lært i den hellige Skrift. Og naar han finder noget klart lært i den hellige Skrift, saa tror han dette, hvor urimeligt det end kan synes for den menneskelige Tanke. Han gjør Alvor af, at tage al Tanke tilfange under Kristi Lydighed. At en tro Lutheraner virkelig gjør dette, det skal jeg nu bevise ved at anføre nogle saa lutheriske Vidnesbyrd.

Først et Ord af Luther selv. I sit Skrift "Den sangne Vilje" mod Fornuftteologen Erasmus siger Luther, at han er ganske enig med Erasmus deri, at det er vor Viljes Skyld, at vi ikke annammer Guds Naadekald: thi Gud vil, at alle Mennesker skal blive salige. "Men, siger han videre, hvorfor den guddommelige Majestt ikke borttager vor Viljes Mangel, eller forandrer den i alle Mennesker, da dog Viljen ikke er i vor Gne eller Magt, eller hvorfor Gud giver vor Vilje Skyld derfor, da dog Mennesket ikke kan eller formaaer at forandre Viljen, derom skal ingen forste eller spørge. Og om du end længe spørger, saa finder du det dog aldrig, som Paulus siger i Rom. 9, 20: "Men hvor er du, at du vil gaa irette med Gud". (W. B. 18, S. 2236). At Luther her ikke vilde give nogen fornuftig Forklring, kom deraf, at han var hverken Kalvinist eller Synergist (Schmidtianer). Havde han været Kalvinist, saa havde han lst Gaaden ved at sige: Gud vil ikke alles Salighed. Havde han været Synergist, saa havde han sagt: Det er Menneskenes forskjellige Forhold, som gjør Udslaget. Men fordi han var en Bibelkristen, derfor vilde han ingen fornuftig Forklring give.

Martin Chemnitz, uden tvil den største Teolog i den lutheriske Kirke næst Luther, skriver i en Passionsprdiken saaledes: "Men hvorledes gaar det da til, at Judas ikke bliver antagen, at han ikke annammer Syndernes Forladelse, da han dog angret, hvad han havde gjort? Og hvad mangler ved hans Anger og Bod, saaat han ingen Naade kan erholde? Han havde ingen Tro paa Kristus, tror ikke, at

Gud er naadig og tilgiver Synd; der bringer ham Skaden; thi hvor Troen ikke er, der er heller ingen Guds Naade eller Syndernes Forladelse. Men nu siger vor Katekismus i den 3dje Artikel af vor kristelige Tro, at Menneſket kan ikke af egen Fornuft eller Kraft tro paa Kristum eller komme til ham, men den Helligaand maa bringe ham til saadan Tro; thi Troen er en Guds Gave. Hvoraf kommer det da, at Gud ikke giver Judas en saadan Tro i Hjerter, at han ogsaa kunde have troet og saaledes bleven hjulpet ved Kristus? Her maa vi standse med vore Spørgsmaal og sige med Rom. 11: "D R i g d o m s D y b b a a d e p a a G u d s V i s d o m o g R u n d s k a b! h v o r u r a n s a g e l i g e e r e h a n s D o m m e o g h a n s V e i e u s p o r l i g e." Vi kan og skal ikke udforske dette og ikke foraget fordybe os i flige Tanker, men benytte dette saaledes, at vi ikke forfættelig indlader os i Synd og frister Gud, paa det at Gud ikke skal drage Haanden fra os og lade os synke; thi hvor det sker, falder vi altid fra en Synd i en anden og glider lidt efter lidt saa dybt ned i Synden, at derefter ingen Omvendelse kan finde Sted, og vi kan ikke komme tilorde, som det er gaaet med Judas".—Saa vil da heller ikke Chemnitz give en for Fornuften tilfredsstillende Forklaring over, hvoraf det kommer, at nogle er udbalgte og bliver omvendte, andre ikke.

Dg tro Lutheranere fra den nyere Tid staar just ligedan. Herom kun et Par Vidnesbyrd fra vor norske Moberkirke. Prof. Sisle Johnson skriver om det Spørgsmaal, hvorom her er Tale, saaledes: "Vi befinder os her paa Omraadet af et Myſterium; hvor Sagen ikke kan gjenemtrænges af vor indstrænkede Forstand".

Biskop N. J. Laache skriver i sin Husandagtsbog, Side 680 saaledes: "Vor Saliggjærelse er fra først til sidst af Gud. Ingen vækker sig selv af Syndeslønnen; ingen erkjender sin Synd med Sorg efter Herren, ingen kommer til Kristus for at saa Naade, ingen tror Syndernes Forladelse, ingen lødes paah, uden at alt dette virkes af Gud; iltgemaade er den gjensidtes Troſkab indtil Enden en G u d s G j e r n i n g. Men hvoraf kommer det da, at han gjør dette med nogle og ikke med alle? Han vil ja, at alle skulde blive salige?—Vi skal ikke her søge at løse denne Gaade; Guds Ord svarer nok, dog bliver det en Hemmelighed, som først hisjet skal fuldt aabenbares—til Guds Visdom, Kjærligheds og Retfærdigheds Pris".

Dg saa tilfaldt et Vidnesbyrd af Schmidt selv fra den Tid, da ogsaa han

vor entro Lutheraner. Schmidt skriver i 1874 saaledes: "At udglatte Omvendelsens og Naadevalgets Hemmelighed ved Fornuftspekulation er her, som ved alle Guds Hemmeligheder, i sin sidste Grund intet mer og intet mindre end at bortforklare Hemmeligheden som saadan. Men vi ville ogsaa i dette Punkt med Eftertryk fastholde "Troens Hemmelighed",—"paa det vi ikke skulle beſvigtes af Satan. Thi det er os ikke ubevidst, hvad han har i Sinde".—Den moderne "videnskabelige" Teologies Forsøg paa at korrigere vore gamle i saa mange Artikler (f. Ex. Inspirationen, Kristi Person) gaar nemlig i Regelen derpaa ud at lægge sig Troens Hemmeligheder tilrette efter filosofisk Forstaaelse eller efter census communis, at gjøre dem indlysende og forklarlige, men hvad kun lader sig derved gjøre, at man fradrager mer eller mindre fra Hemmeligheden, fordi de aabenbarede Sandheder himmelvidt overstiger vor Fornuft. (1 Cor. 13, 9-12.) Lænt, om Schmidt havde fastholdt den "Troens Hemmelighed", som han her saa freidigt træder i Stranken for og ikke indladt sig paa de daarlige Fornuftspekulationer. Hvor megen Nød, Sorg og Glendighed vilde han ikke da have sparet haade sig selv og andre for.

Bare af de saa lutherſke Vidnesbyrd, jeg nu har anført, maa, mener jeg, enhver kunne se, at Schmidts "indlysende og forklarlige" Lære om Udvælgelsen og Omvendelsen umuligt kan være den samme som Luthers og andre tro Lutheraneres Lære om disse Ting. Thi havde de været som Schmidt, da havde de ingen Grund havt til at erklære sig ude af Stand til at forklare hvorfor Gud udvælger og omvender nogle og ikke alle. Hvorfor kan da ikke Schmidt ligefrem tilstaa det, at han ikke længer kan fastholde den gamle lutherſke Lære i disse Stykker? Dette vilde bidrage til at klare Stillingen for mange. Han fik da se til, om han kunde bevise af Skriften, at den Lære, han nu har, er den rigtige. Men at fortælle og indbilde enfoldige og ukjendelige Folk, at hans Lære er den gamle lutherſke Lære, det synes jeg, han nu burde slutte med.

Der tales nu meget om Forening mellem de norsk-lutherſke Samfund hertilands, og særligt om Forening mellem Den For. Kirke og Synoden. Dg hvor velsignet vilde det ikke være, om en sand Forening kunde komme istand. Men dersom Den Forenede Kirke kan knæsette Schmidts fornufstige Lære om Udvælgelsen og Omvendelsen, da er

Going for the Veterinary

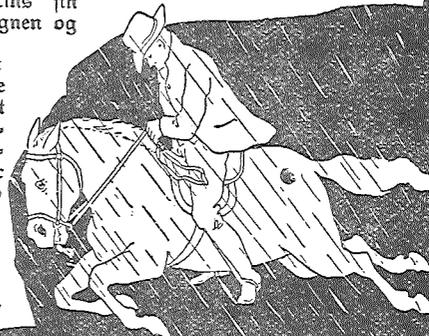
En Rejse til Dyrlængen en uhyggelig Nat er ikke behageligt. Gjør det ikke. Sav paahaand

WATKINS' Standard Remedies

Spar Tid, spar Pæsten og spar Udgiften til Lægen. Vor Agent vil bringe dig 52 Præparater fra vort \$500,000 Laboratorium. De giver Kredit og garanterer alt. Saaledes driver Watkins sin Forretning. Vent paa Watkins Bogen og spar Penge.

En Præst skriver: Clear Lake, Ca., 15de Mars, '02. Har brugt Watkins Vegetable Anodyne Lintiment for Kollert hos Heste og har helbredet hurtigere end noget andet, jeg har forjagt.

W. D. Harisough.
The J. R. Watkins Medical Co.,
24 Liberty St., Winona, Minn.
Agenter søftes. Skriv idag.

der vist lange Udfigter til nogen Forening mellem disse Samfund. Thi da er det ikke bare i visse enkelte Lærdomme, vi gaar hver sin Vej. Men da raader en aldeles forffjellig Grundretning Mand, inden disse to Samfund. Dg det vil gjøre at Snighedsbestræbelserne vil møde ligefrem uovervindelige Hindringer, forudsat at man ikke vil lade sig nøie med at enes om en Del Ord og Udtryk, som hver Part kan forstå paa sin Naade. En saadan Ekinenighed vilde dog ikke blive til Betsignelse.

Dg saa til Slut et herligt Vidnesbyrd af Luther om Skriften og Fornuften: "Bibelen og Skriften er ikke en saadan Bog, som flyder af Fornuften eller af Menneſkevisdom. Derfor, den som understaar sig at maale Skriften og ndregne, hvorledes det rimer sig med Fornuften, den kommer ganske bort fra den. Thi ogsaa alle Kjættene fra Begyndelsen af er opstaaede deraf, at de har ment, at hvad de læser i Skriften, maatte de tyde saaledes, som Fornuften lærer..... St. Augustin klager over, at han fra først af løb ind i Skriften med sin srie Fornuft og studerede deri i hele 9 Aar og vilde begribe Skriften med Fornuften. Men jo mere han studerede deri, desto mindre forstod han deraf, indtil endelig kom dertil, at han er kjendte, at man maa stikke Fornuftens Dine ud og sige: Hvad Skriften siger, det lader sig være udforsket med Fornuften, tror det imidlertid med et enfoldigt Hjerte. Naar man det gjør, saa bliver Skriften, som før var mørk, lys og klar. Saa siger ogsaa St. Gregorius: Deu hellige Skrift er et Vand, hvori en Giesant svømmer og drukner, men et Lam gaar igennem som gennem en grund Bæk" (Af Luthers Huspostille).

De som staar saaledes til den hellige Skrift som Luther, de vil nok med Guds Hjælp finde hverandre, forstå hverandre og tilflut blive hjertelig enige.

J. A. Thorsen.

The South By A Wisconsin Man

The Milwaukee Sentinel has arranged to send G. E. Vandercook, staff correspondent, on an extended trip through the Southern states. He will visit all the principal cities as well as the remote country districts.

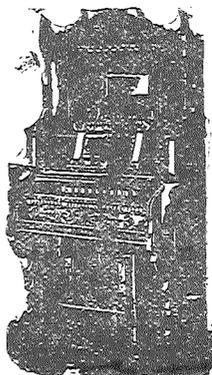
During the next two months The Milwaukee Sentinel will print each week several letters from his pen descriptive of the South and the manners and customs of the people. These letters will deal with the race and other political problems, and in fact with every matter of interest pertaining to the South.

The Sentinel will make this feature one of interest to every reader, and the correspondence will furnish as comprehensive a picture of the South as has ever been presented to Wisconsin.

In order that readers may take advantage of the opportunity that will be afforded by The Sentinel to come into closer touch with their brothers and sisters dwelling south of Mason and Dixon's line, no time should be lost in placing your order for the Daily and Sunday Sentinel with the local newsdealers or in sending subscriptions to the Sentinel Company, Milwaukee, Wis.

Free Homesteads in new Survey.

Jeg tager \$10 for at anvise Sted for Folk, som vil blive med mig ud til den nye Gov. Survey af Land i Nord Dakota. Jernbaneticket for halv Pris. De maa være her paa mit Kontor Kl. 1 den 17de Februar, dersom I vil blive med derud. Turen vil koste omkring \$60 (R. R. fare, locating fee, Landkontor fee, Hotel og Liberty). Jeg har tilfalds 4 gode Ranches, som jeg selv eier, lige ved disse Homestead Quarters. Prisen er fra \$3.50 til \$4.50 pr. Acre. Store Kulminer lige ind til Landet. Skriv efter nærmere Oplysninger Elling G. Nellen, Scandinavian-American Bank, St. Paul, Minn.

Pianoe "Orgler"

Som gib mig Anledning til at give Oplysninger angaaende Priser og Betalingsvillkaar, og maaske finde, at ingen har bedre Betingelser at tilbyde.

Splis naar De skriver, hvad De ønsker, Piano eller Orgel.

Carl Mangland
Minneapolis Music
Company,
606 Nicollet Avenue
Minneapolis, Minn.

Det norske Selskab.

Nei du Rasmus, du Rasmus! Nu er du kommen rigtigt hurtig i det igjen! Denne Tidenden fra Minneapolis, som je faar frit ret som det er, fordi je ikke bryr mig om og betale for den, sier at du tog Gatten og gif ifra det norske Selskabet.

Dg saa sier den at du er konføvent! Ja, men gjør den det! Nu veit ikke je hvad Slags skyg Fryghedelse det er; men at det maa være noget sælt, det skjønner je. Nu har je, endaa je er dum, længe skjont, at hvis du ikke ganske fort snur bent runt og følger med Strømmen, saa er det alt forbi med dig. Jeg har lært lite. Men, det har je lært at man maa vri seg, og snu seg, og vende seg paa mange Maater, for at komme frem i Verden. Med andre ord: Man maa hyle med de Ulve, man er blandt! Dg nu skal du havt saa meget Vet, at for at redde din egen Hals, saa skal du ha sagt ja til alt det, de Liberaler — eller er det Liberale, jeg ved ikke om je bruker disse store Ordene rigtigt — vilde ha frem. For det skal du vite, at det er de Liberaler — je tror det er det rette Ord — som fører det store Ordet nu. Tænk! Tidenden (Den fra Minneapolis mener je) sier, at der i Chicago er femti tusend Norske eller vel saa det, og at alle er illiberale, med undtagelse af nogle saa Kirkefolk. Dg i Minneapolis er der 24,000 Liberaler og 4000 Kirkefolk. Du burde da skjønne, at du maa følge Majoriteten sja det gaa fremover med dig. Dg bare tænk, hvor meget godt disse Liberaler — jo, det maa være saa du skriver det Ordet har gjort for Norskdommen her i Verden. Tænk paa alle de Skoler de jar bygget! Dg paa alle Hospitaler osv. osv! Je skal ha nævnt nogle af dem; men nei men om je veit, hvor de er. Je er saa daarlig i Geographien—desværre.

Nei, hadde Du været klog, hadde du været meget mjøl der ved Mødet. Du skalde ikke ha glemt, at du hadde syndet mod Norskdommen, da du skrev mod Bjørnson Fjeste for det siger Tidenden, at du gjorde. Du tror altsaa ikke paa Bjørnson du? Det er forgævt fat med deg, Je haaber det norske Selskab nu efter at Skjærene er klaret og det er kommet i smult Vand og seiler for blid Vær, vil sjøe en Paragraf til sin Konstitusjon, om at ingen, som ikke tror paa Bjørnson frar være medlem af Selskabet. Je mener, det er absolut nødvendigt, ellers kan selskabet seile lige lugt paa Skjærene endaa! "Bjørnson, Bjørnson!" kan de da synge, "vort værn og fæste," Bjørnson! Norskdommens Begyndelse og Ende! Jo, da skal der blive Begeistring, naar Selskabet vil samle sig om noget saa stort, saa ædelt, saa rent, som Bjørnson! Je haaber de Præster og Profesorer som er med i Selskabet ikke sætter sig imod noget saa urimeligt forartet som det vilde være. Det heder nok at Præsterne skalde tro paa nogen anden end Bjørnson; men, nyt san! det er da

ikke saa nsi. Je siger: Hyl med de Ulve du er blandt! Men egentlig er je nok kommen bort ifra det jeg egentlig vilde se. Det var dette: Du Rasmus, maa endelig lære at hyle deg, og bukke, og som jeg ha lært at gjøre, vri og snu og vende deg efter Forholdene. Vil du frem faa du nok gjøre det saa. Du skal bære Rappen paa begg Skuldrene; det er mit Raad. Det har je fundet er saa nødvendigt, at je gjerne har Rappen paa fire Skuldre, om jeg hadde dem. Følger du ikke dette mit velmente Raad, saa faa du saaman gaa Din egen Vej — je kan ikke for det; men "Amerika" vil je ha. Ole Olson.

Bringer Stor Udfækning
Det er Prøven paa en Incubator, og dette er Reforiden for
Successful.
Købt dig ikke frem. Kjøb en Incubator, som har bestaet sin Prøve. "Successful" udruget ikke bare fuldstændig, men vil være i en Levetid, — hvæller ikke ud, trykber ikke. Send efter vor store Incubator Bog (156 Sider). Faaes frit. Andre Kataloger i 4 Sprog.
Des Moines Incubator Co., Dept. 612, Dept. 612, Des Moines, Iowa. or Buffalo, N. Y.

Reis med en af de nye
10,000
Tons dobbeltpropellede Dampere
OSCAR II,
HELLIG OLAV,
direkte til eller fra
Skandinaven
paa 9 1/2 a 10 Dage,
Jugen Omstiftet. Hurtig Reise.
Storartede Bekvemmeligheder.
Alting nyt. Moderne indrettet.
For nærmere Oplysning, Prisliste osv., henvende man sig direkte til
A. Mortensen & Co.
General Western Passenger Agents.
126 E. Kinzie St., Chicago, Ill.
Kontoret er aabent hver Sønd og Form.

The Capital City Bank
Direktører: J. W. Hobbins, Præsident og Kasserer; E. M. Fox, Vice-Præs.; Jos. Hausmann; Wm. Jacobs; M. S. Klauber; Carl A. Johnson; A. S. Hollister; Wm. J. Hobbins, Assjt. Kass.
ATWOOD, LARSON & CO.
Etableret 1887.
Modtager Farmprodukter, Hvede Byg, Havre, Lin, Hø osv. paa Kommission. Høieste Markedspriser, øieblikkelig Betaling. Skriv efter vor daglige Markedsliste. Vi henviiser til Exchange Bank.
513 Board of Trade. Duluth, Minn.

Personligt til Subskribenter.

Vi vil sende til enhver Subskribent eller Læser af "Amerika" en fuld Størrelse En-Dollar Pakke af Bitter Dre med Posten, gratis, tilfættelig for en Maanedes Behandling, til at blive betalt inden en Maaned efter Modtagelsen. Hvis Modtageren med Sandhed kan sige, at det har gjort ham eller hende mere godt end alle de Drogerier og Dofier fra Adaktsalvere, dygtige Læger eller Patentmediciner, som han eller hun nogeninde har brugt. Læs dette forsigtig over igjen, og forstaa, at vi kun forlanger Betaling, naar det har gjort Dem godt, og ikke før. Vi tager al Resiko; De har intet at tabe. Hvis det ikke gavner Dem betaler De intet. Bitter Dre er en naturlig, haard, renliggende Substantis—mineralsk Cris—udmineret fra Jorden lig Guld og Sølv, og trænger ca. 20 Aar for at opdyre. Det indeholder frit Jern, feit Svovl og Magnesium, og en Pakke vil i medicinsk Styrke indeholde ligesaa meget som 800 Galloner traafigt og vitterningsfuldt Mineralvand, druffet lige fra Rilden. Det er en geologisk Opfindelse, intet er lagt til eller taget fra. Det er Aarhundredets Under for Helbredelse af Sygdomme som Rheumatisme, Bright's Disease, Blodforgiftning, Hjertesjælder, Difterit, Katar, Leversyge og Blæresygdomme, Maveuroden, LaGrippe, Sumpfeber, Nerveelammelse og almindelig Svækkelse, som Lufinder kan bevindne, og hvilket ingen, som skriver efter en Pakke, vil benegte, naar de har prøvet det. — Dette Tilbud vil højte Opmærksomhed og Overveelse og derefter Laanemmelighed fra enhver, som ønsker Helbred eller liden af Sygdomme, som trodses Læge og Medicin og blir værre med Alderen. Vi bryr os ikke om din Vantroethed, men vil kun, at du skal underfølge, paa vor Regning, ligeegyldig hvad Sygdom du lider af, ved at sende efter en Pakke. Skriv ikke paa Postkort. Udr.: THEO. NOEL COMPANY, Dept. N. 16, 527, 529, 531 W. North Ave., CHICAGO.

WM. F. VILAS, President. FRANK W. HOYT, Vice-Pres. JOSEPH M. BOYD, Cashier.
BANK OF WISCONSIN, MADISON, WISCONSIN.
Capital Paid in \$50,000. Surplus \$50,000.
Savings Department, Safety deposit boxes for rent at reasonable prices.
DIRECTORS: WM. F. VILAS, FRANK W. HOYT, A. O. FOX, S. H. WILSON, JAMES CONKLIN, EUG. EIGHMY, JOEL BOLBY, GEO. SOELCH, F. KESSENICH, A. L. SANBORN, J. M. BOYD.

OLSON & JACOBSON.
har netop modtaget fra Norge:
Gammeloft, Gjedoft, Anchovis, Ludefist, Røgede Sardiner og Silb samt Lytebaer.
201 E. Main St., - - - - Madison, Wis.

ANNOUNCEMENTS!
ILLINOIS CENTRAL R. R.
FLORIDA Through "Dixie Flyer" Sleeping-Car Lines, St. Louis to Jacksonville, and Chicago to Jacksonville. Route via Nashville, Chattanooga and Atlanta.
MARDI GRAS This occurs at New Orleans on February 24, 1903. For it excursion rates will be in effect to New Orleans on specific dates which your local ticket agent will be able to advise you.
NEW ORLEANS A delightfully unique city for the tourist to visit. Winter tourist rates now in effect. Double daily service and fast steamheated vestibule trains with through sleeping cars, buffet-library-smoking carservice and all meals en route in dining cars. Ask for an illustrated book on New Orleans.

CALIFORNIA Personally Conducted Weekly Excursion Cars through to Los Angeles and San Francisco as follows. Via New Orleans and the Southern Route every Wednesday from Chicago; every Tuesday and Friday from Cincinnati. Via Omaha and the Scenic Route every Friday night from Chicago.
HOMESEEEKERS The Passenger Department of the Illinois Central Railroad Company is issuing monthly circulars concerning fruit growing, vegetable gardening stock raising, dairying, etc., in the States of Kentucky, West Tennessee, and Louisiana. Every Farmer, or Homeseeker, who will forward his name and address will be mailed free Circulars Nos. 1, 2, 3, 4, 5 and 6, and others as they are published from month to month, on application to J. F. Merry, A. G. P. A., I. C. R. R., Dubuque, Ia.

CUBA Illinois Central Excursion to Cuba will leave Chicago, St. Louis, Cincinnati and Louisville February 13, 1903, reaching same points on the return February 24. A delightful voyage across the Gulf of Mexico, a six days' stay on the Island of Cuba, including a visit to Havana, Mantanzas, the Valley of Yumuri, the Caves of Belle Mar and other interesting points under the escort of the American Tourist Association. Rate from the points mentioned will be \$160 for the round trip, which amount will include all expenses everywhere. Itineraries, giving full particulars, of your local Illinois Central ticket agent.

Full Particulars concerning all of the above can be had of agents of the Illinois Central, or by addressing the nearest of the undersigned representatives of the "Central."
A. H. HANSON, G. P. A., Chicago, Ill.
J. F. MERAY, A. G. P. A., Dubuque, Ia.
JOHN A. EGGEN,
Norsk Sagfører.
115 Wisconsin St.,
Milwaukee, Wis.
"Amerika" anbefaler.

MEXICO Special Tours to Mexico and to California via the Illinois Central and New Orleans, under the auspices of Raymond & Whitcomb, will leave Chicago and St. Louis February 21 and March 14. Entire trips made in special private vestibuled trains of finest Pullmans with superb dining car service. Fascinating trips complete in every detail.

HOT SPRINGS, ARK.
Through Sleeping Car between Chicago and Hot Springs, carried on the Central's fast Pullman vestibule "Limited" train. Send for book describing this most interesting of health and pleasure resorts.

50 YEARS' EXPERIENCE
PATENTS
TRADE MARKS DESIGNS COPYRIGHTS &c.
Anyone sending a sketch and description may quickly ascertain our opinion free whether an invention is probably patentable. Communications strictly confidential. HANDBOOK on Patents sent free. Oldest agency for securing patents. Patents taken through Munn & Co. receive special notice, without charge, in the Scientific American.
A handsomely illustrated weekly. Largest circulation of any scientific journal. Terms, \$3 a year; four months, \$1. Sold by all newsdealers.
MUNN & Co. 36 Broadway, New York
Branch Office, 625 F St., Washington, D. C.

Hon. C. G. Thompson.

Assemlyman fra 2det Distrikt,
om Primary Election Billen.

Hon. Torger G. Thompson holdt under Behandlingen af Primary Election Billen i Assemly følgende Tale, som vi synes er udmærket, og "Amerika" tilstemmer hvert eneste Ord deraf. Vi husker ikke, at en fyndigere Tale er bleven holdt af nogen Landsmand i Wisconsin's Legislatur, og vi anbefaler den til omhyggelig Gjennemlæsning.

Mr. Speaker and Gentlemen of the Assembly:—When I was a boy I was taught that ours is a government of the people, by the people and for the people. Gentlemen, if you enact this bill in its present form into law, our government will become a government of politicians, by politicians and for politicians. Now, is that the kind of primary election law you want? Surely not. You would soon hear from your constituents demanding that it be repealed, and it certainly would not be to your credit as lawmakers. It is our duty as their representatives to guard against encroachments upon their rights, privileges and welfare, and to enact such laws as will conduce to their best interest.

Gentlemen, let me explain what I mean, by showing you how this law would work in Dane county. In this county we have the cities of Madison and Stoughton, which, at the general election cast 25 per cent of the vote of the county. Ordinarily at the caucuses or primaries they cast more than twice as many votes as the ballance of the county, and during the most exciting political scramble for office, they still cast more votes than the rest of the county, and the reason why is undoubtedly apparent to most of you; you are aware that the people of the rural districts are continually occupied with plowing, sowing, planting, cultivating, haying, harvesting, and other work from about the middle of April to November, and find it practically impossible to leave their farms, which explains the small number of votes cast at the primaries. Now, even if we make the primary election day in September a legal holiday, most of the farmers—that is to say, the industrious ones—would not go, for they could not af-

ford to leave their tobacco, hogs and corn to the mercy of the elements, should they see there was any danger of loss in doing so.

Remember, gentlemen, that in order to assert their rights at the polls, the farmers are compelled to spend half a day in travel for themselves and hired men. Besides, their teams would be idle. Gentlemen, if you pass this bill in its present form,

the great men—the Lincolns, and McKinleys—that have been reared on the farm. If you pass this bill, as it now reads, you will take away from the farmer boys the opportunity to make themselves felt in politics, and you would deprive the state of their services, and it is the service of these farmer boys that the state needs, as history has taught us. Gentlemen, I am dissatisfied with the present

Hon. Torger G. Thompson.

and it becomes law, it will create the most gigantic political machinery that the state has ever had. It would enable political schemers in cities to organize and controol the nominations of county as well as state officers, and the rural districts would have nothing to say or do but to vote for the nominees offered for their consideration. There would be no choice, whether democrat or republican, they would be the product of the machine—the city machine. Gentlemen, I can hardly believe that it is your wish to disfranchise the rural voters or that you intend to wrong them by unjust legislation. No doubt many of you have fond recollections of the farm where your boyhood was passed, and all of you glory in

caucus law, too much time is wasted by holding so many caucuses during the busy season. I am in favor of a law that enebles the rural voter to vote for all nominees on the same day during a season when he is able to attend a primary election without serious sacrifice. I believe there is no good reason or necessity for holding the primary election in the busy season of the year. Why not have it in April when the town meetings are held? Then the farmers can spend a day without great loss, and the rural districts would not be completely at the mercy of the cities.

Gentlemen, I therefor respectfully offer an amendment which I hope will be accepted. If it is, I shall vote for this bill; if not, my sense of duty prohibits me from doing so.

Majestic Mining Company

er Flagstibet i Hellans Mineflaade, og ca. 30' Jod Lunuel er allerede udført. I Begyndelsen af Februar Maaned vil 400 Jod være fuldført, og Metalzangen naaet ca. 200 Jod under Overfladen. Naar saa Gangen er tverfaaren, er der rimelige Forventninger om, at "Stoc" vil blive værd flere Dollars pr. Share, og den, som benytter denne sjældne Anledning, vil en forholdsvis ren Ubetydelighed komme i Besiddelse af "Stoc", som ganske sikkert paa kort Tid vil mangedobles i Værdi.

Dette bør ikke fortaas saaledes, at vi vil sætte vore tre andre Kompanier i Gang; tværtimod, vi tror, at idetmindste to af de andre Kompaniers Miner i sin Tid vil blive større end Majestic's; men Majestic Co. vil komme i den størst Værdi inden kort Tid, og blive en vigtig Faktor for Udviklingen af alt det øvrige. Vi sælger endnu Stoc til følgende Priser:

Planet & S Mining Co.	25c pr. Aktie
Independent	10c pr. "
Grizzly Bear	8c pr. "
Majestic	5c pr. "

Nærmere Underretning ved Henvendelse til Kompaniernes Præsident, N. D. Hellan, Arcade Bygningen, Seattle, Wash.

N. B. Den sidste Analyse af Græs fra Majestic Minen blev udført i Portland, Oregon, og udtaler en Værdi af sytiti Dollars og femti Cents pr. Ton.

Baby sover og voger, medens Mama hviler, hv's Rocky Mountain Tea bruges. Bedste Børnemedicin nogensinde lavet. 35 Cents. Praes i alle Apotheker.

STOUGHTON STATE BANK

Stoughton, Wis.
Capital paid in . . . \$25,000
Surplus \$25,000

Does a General Banking Business.
Solicits Deposit Accounts, and Pays Interest on Time Deposits.
GEO. DOW, ... President
ROBE DOW, ... Cashier
GILES DOW, ... Asst Cash

DR. M. IVERSEN
STOUGHTON, WIS.

Udgamtneret ved Kjøbenhavn's Universitet Norge. Studeret et Aar ved Universitetet i Kjøbenhavn.
Specialitet: Uhelbredede og Operations-tilfælde samt Dens og Drenshygdomme.
Brev paa Engelsk, Dytst eller Norsk besvares frit.

HOLLISTER'S PHARMACY
First National Bank Bldg., Madison, Wis

Vi har de bedste udvalgte samt største Varietet af Mediciner og alt tilhørende Farmacien i hele Staten. Vi har to uberamnerede Farmaceuter til at fylde dine Recepter. Vi har i over 25 Aar brenet Forretning her i Byen. Besøg os, skriv eller telegrafer til os, dersom du vil have os til at gjøre noget for dig i Apotheker-Branchen. Varer og Priser garanterede. Vi sender Mediciner med Post og Express hver Dag.

Rnud K. Hagestad,

Farmer i Ettrick, Trempealeau Co., Wis., er født paa Gaarden Hagestad i Ulbik i Fardanger den 26de Juni 1846 af Forældrene Rnud K. Hagestad og Kathrine Olsson født Torblaa. Han udvandrede med sine Forældre og Søsterde i 1854. De bosatte sig først ved Lodi, Wis., men i 1860 flyttede de op til Ettrick, i Trempealeau Co. Her døde Faderen, Rnud, den 22de Aug. 1872 i en Alder af 52 Aar, og her døde Moderen, Kathrine, i 1875 i en Alder af 65 Aar.

Rnut og Katrie havde ialt syv Børn, hvoraf to Sønner døde som Spædbørn. De fire, som blev voksne, er:

1) Rnud, hvis Navn staar over dette Stykke.

2) Rikold, ugift og død hos sin Broder Rnud, 29 Aar gammel.

3) Daniel, født i 1851, lever som Smed i Millory Minn. Han var for henved 15 Aar siden Sheriff for Trempealeau County.

4) Kathrine, født i 1853, gift med Halvor O. Kagan, Farmer i York, Jackson Co., Wis.

Rnud blev den 3dje Juni 1872 gift med Astrid, Datter af Anders Rnutson Flaaten fra Hallingdal. Af dette Ægtekab har der været 14 Børn, hvoraf 10, tre Sønner og syv Døtre, lever. To af Sønnerne og en af Døtrene er gifte.

Rnud har indehavt en Mængde Townombud, og i over 10 Aar har han som Chairman af sit Town, været Medlem af County-Boardet. I 1888 blev han valgt til Medlem af Statens Legislatur. I 15 Aar var han Leshyter for Ettrick Creamery Association, og i de sidste 7-8 Aar har han været Præsident for Ettrick Scandinavian Mutual Fire Insurance Co. Han er ogsaa Direktør i Western Wis. Telephone Company.

I det kirkelige har Hagestad altid været en stor Synodemand, og har været Repræsentant til tre Fællessynodemøder foruden Repræsentant til flere Distriktsynodemøder. Han er Medlem af Gale College Board of Trustees. Han er en af det Slags Brobyggere, som vi aldrig kan faa for mange af.

Pondera Mining & Development Company.

Park River, N. Dak., 10de Jan.

Vi modtager Breve hver Dag med forskellige Spørgsmaal angaaende vor Pondera M. & D. Co., og det tager megen Tid at besvare de mange Spørgsmaal. Min første Digt og Hensigt er at give alle, som interesseres sig for vort Foretagende, grei og klar Forstaaelse af vore Planer og vor Fremgangsmaade samt af de gode Udgifter, vi har. Men saa kommer ogsaa dette i mine Tanker, at hvor nøjagtig og sandførdig man end forklarer det, saa

er mange dog mistroiske. Derfor havde jeg saa at sige besluttet mig til ikke at avertere eller sige mere derom, før de forskellige mistroiske selv havde undersøgt Sagen. Da vilde de nok vende Bladet om og selv melde sig for at være med. Men saa har vi ogsaa mange, som allerede har sat Penge ind, og mange, som agter at gjøre det, saasnart de faar en klar Fremstilling af Forholdene. Ikke at give en Forklaring til dem vilde heller ikke være rigtigt, helst nu, da man har Anledning til at kunne faa Aktier for en billig Pris. Herved faar den ubemidlede Mand Anledning til at prøve sin Lykke saavel som Kapitalisten. Og naar jeg siger, at man nu har en saa god Anledning til at gjøre en Investment med en liden Sum, som jeg nu for Tiden kjender til, tror jeg, at jeg ikke siger for meget. Vi har som ofte har været sagt, righoldige Gruber, der inden længe vil give et stort Udbytte. Og nu bygges der Smelter nær ved vore Gruber, hvilket vil sætte Værdien af vor Eiendom op til det mangedobbelte af hvad den er. Ja, ikke alene det, men give os Anledning til at afhænde alt, som ikke er saa righoldigt, og som ellers ikke vilde betale sig at sende en 4-500 Mil til Smelteren. Fragtprisen vil nemlig blive det halve imod, hvad det vilde koste at sende det saa langt afsted. Det har ogsaa været for en Del af denne Grund, at vi ikke har paastændt Arbejdet mere end vi har gjort. Vi har, som før nævnt, Hundrede af Sække af "Dre" færdige for Shipment, men vil nu vente til Smelteren er færdig. Ifølge de senere Beretninger vil det ikke tage mere end 6 a 7 Maaneder før den bliver færdig til at modtage "Dre". Vi har 11 Mineral Claims, 220 Acres, fri for Gæstelser; ikke en Cent Gæld. Vi har klare Skjeder paa al vor Eiendom. Dette kan undersøges ved at skrive til Register of Deeds, Katron, Idaho.

Kvinder saavel som Mænd kan kjøbe Stod. Pengene kan sendes i registreret Brev, P. O. Money Order, Bank Draft eller Express Order. De kan sende Pengene enten direkte til mig eller en af de andre Embedsmænd, til en af følgende Agenter: Prof. R. B. Anderson, Madison, Wis., A. S. Helvig, Roland, Iowa, eller til P. O. Ruen, Kenyon, Minn. De kan ogsaa ordre Stod sendt til nærmeste Bank, men De rejserer intet ved at sende det direkte til ovennævnte Personer. Vi ønsker ogsaa flere gode Agenter til at tage fat med os. Vor Stod er non assessable, fully paid; naar den engang er betalt, kan ikke mere fordras, hvilket vil sees af Certifikatet, der udstedes for det Beløb, som kjøbes. Vi udsteder ikke mindre Certificates end 100 Shares. Prisen er 10c pr. Share, men det kan ikke loves længere for den Pris end til den 15de Februar, eller til de 50,000 Shares er solgt, som nu er sat paa Markedet tilsalgs. Saa de, som ønsker at være med, maa ikke vente længe dermed. For nærmere Oplysning henvend Eder til Prof. R. B. Anderson, Madison, Wis., eller de ovenfor nævnte Agenter.

Med Tak til de mange som allerede er med os, forbliver jeg Deres ærbødigt,
R. C. Reinertsen.

Rheumatisme

kan helbredes hurtigt og sikkert—Pinslerne i de angrebne Led og Muskler stilles og de værkende Lemmer faa Hvile ved Brugten af

Dr. Peter's Kuriko,

Dette gamle, velprøvede, af Urter tilberedte Lægemiddel driver Urinsyren ud af Blodet—Sygdommens Marsjag. Den gjengiver Legemet dets Styrke og Livskraft.

Er ikke en Apothekermedicin. Kan erholdes af Lokalagenter eller direkte fra Fabrikanten,

Dr. Peter Fahrney,

112-114 So. Hoync Avenue

CHICAGO, ILL.

Established 1853. **THE STATE BANK** Madison, Wis.

Loans Made on Approved Real Estate Security.
SAVINGS BANK DEPARTMENT Paying Compound Interest on Time Deposits
.....MONEY SENT TO.....
England, Ireland, Germany, Norway and all accessible points in the United States.
L. S. HANKS, President. J. H. PALMER, V.-President. E. O. KNEY, Cashier.

Retop ankommet fra Norge:

Kaptein Blanke, Chef for "Balkyrien" og Krigen i 1914.

(Af Fin Hann.)

200 Sider. Hestet. Koster portobetalt

\$1.00. Skriv til

"AMERIKA", Madison, Wis.

Penge tillaans.

The Wisconsin Life Insurance Company, som har sine Kontorer i No. 24 E. Millin St., Madison, Wis., har Penge at udlane i Danmarks Co. mod Sikkerhed i fast Eiendom.

WM. HAAK, JR.

—Sandsende med—
Bumper og Bindmøller

Steam Fitting, Well Drilling.
119 S. Webster St., Madison, Wis.

JNO. W. & LUDVIG ARCTANDER,

—Udvalgte—
—913—
New York Life Bldg. Minneapolis, Minn.

Land i Sydstatene.
Zennessee.

En 40 Acres Farm for \$200.00.
Lette Tilkaar.
F. W. ADAMSON,
122 S. Henry St. - - Madison, Wis.

Skal De sende efter

Fader og Moder

Koster og Broder, Gustru og Barn eller andre Slagtinge, for som ihu, at Scandinavian American Linies nye 10,000 Tons Dobbeltpropeller-Dampskibe "Oscar II" og "Hellig Olaf" befordrer Passagererne fra Skandinavien til Amerika paa 9½-10 Dage uden Ombytte under Rejsen.

Dr. J. S. JOHNSON

NORSK ØJENLÆGE.
Behandler kun Øien-Øren og Næsesygdomme Forhenv. Øjenlæge ved Michigan State-universitet og Hospital i Ann Arbor.
ST. PAUL, MINN.,
596 & 597 Endicott Arcade
Indgang fra Robert St., mellem 4th og 5th.
Kontortid: 10-12 Form. og 2-4 Efterm.

Meneely Bell Co.

Troy, N. Y. and
177 Broadway, New York City
Manufacture Superior
: : : Church Bells.

Dr. J. W. Vance

Specialist.
Smertefri Behandling af
Piles, Fisteler, Kenner og Sa.
i Rectum.
En Bog, om Sygdomme i Rectum sendes frit.
Office 298 S. Fairchild St., Madison Wis.

Dr. J. L. URHEIM

Bolig: 933 W. Division St., Chicago.
Kontortid: 11-9 Form., 1-2 og 6-8 Efterm.
Norsk Læge.
Behandler Læge ved Cook County Hospital.
Specialitet: Kroniske Sygdomme.

Madison.

Setjendtgjørelser.

I Vor Freljers Kirke.

Norff Gudstjeneste først. Søndag Form.
 Norff og engelff Søndagskole Kl. 9½ Form.
 Konfirmanderne møder Lørdag Form.; de
 engelffe Kl 9—10½, de norffe Kl. 10½—12.
 Søndagskole fra Kl. 2 Eftermiddag.
 Kvindeforeningen møder Lørdag Eftermid-
 dag næste Uge hos Mrs. Søren Olson,
 124 N. Butler Street.
 Ungdomsmøde i Kirkens Basement først.
 Mandag Aften Kl. 7½.

M. C. Waller, Pastor,
 405 E. Washington Ave.

I Bethel Kirke.

Norff Gudstjeneste først. Søndag Form.
 Søndagskole paa Norff i Kirken Kl. 9.
 Søndagskole paa Engelff i Kirken Kl. 12,
 og paa Norff og Engelff i Kapellet Kl. 9.
 Engelff Aftengudstjeneste Kl. 7:45.
 Smaa-pige-foreningen møder Lørdag Eftern.
 hos Mrs. L. P. Bakken, S. Baldwin,
 Pige-foreningen møder Lørdag Aften næste
 Uge i Kirkens Søndagskolelokale. Mrs.
 Dr. Nielson og Mrs. C. B. Strenslund,
 Bærlinder.

L. H. Eggen, Pastor,
 Telefon 432: 1209 Rutledge St.

Rog med Gas.

Brug Gas som Brandstuel.

— Filipenser, falmet Hudfarve,
 faar Hud, røde sprukne Hænder,
 urent Blod kureres paa kort Tid af
 Rocky Mountain Tea, det store
 Skjønhedsmiddel. Alle Apoteker.

— Den norffe Hoftestrup helbreder
 399 af hvert 1000. Dine Penge til-
 bage, hvis den ikke gjør dig godt.
 Du hjem burde aldrig være foruden
 en Flaske af denne Medicin, især
 paa denne Tid af Aaret. Pris 25c
 og 50c i alle Apoteker. Fabrikkeret
 af D. D. Melaa, Stoughton, Wis.
 Jaues hos Olson & Jacobsen.

— Følgende er blandt dem, der be-
 søgte "Amerika"s Konior den for-
 løbne Uge: Hans Emerig, Henry
 W. Johnson, Andrew L. Winje,
 Madison; Ole L. Helland, Madison;
 Lollef E. Jenne, Fichburg; Lars
 D. Lien, Aldion; Trond R. Rein-
 dahl, Burke; Ole Johnson Hylland,
 Sloughton; L. L. Hagen, Vienna;
 Ole Hjerum, Westport; A. D. Hauk-
 neff, DeForest; Ole Moe, Windfor;
 G. H. Moe, Woodford, Wis.

— Buntman Møbelhandel paa
 Ring Street gif, som bekjendt, fal-
 lit for nogen Tid siden. Oplaget be-
 staar udelukkende af nye Varer fra
 Fabrikkerne. Hele Fallitboet er kjøbt
 af mig, og Salget begynder Lørdag
 den 14de Februar og vil vedblive
 til alt er solgt. Her er en udmærket
 Anledning til at faa kjøbt de aller-
 smukkeste Møbler, saasom Parlor
 Sets, Folding Beds, DressingCafes,
 Spijsstue Møbler, og desuden Stove-
 Ranges og Tæpper, og alt vil blive
 folgt under Fabrikantens Priser.
 Kom snarest mulig, faa du kan
 vælge de vakreste Blomster i Kur-
 ven. Bring eders Portrætter eller
 andre Billeder med og faa dem sat
 i Glas og Ramme til en Spøpris.
 Chris. Olson.

Rog med Gas.

Hjælp til Finlænderne.

Til de nødblidende i Finland har

"Amerika" modtaget:

Wm. A. Kjellman, Chicago, Ill.....	\$10.00
A. R. Gjøil, Stoughton, Wis.....	2 00
Halvor Olson, Stillwater, Minn....	50
A. Juve, DeForest, Wis.....	1 00
John J. Loffen, Mayville, N. D.....	1 00
Samlet ved H. C. Olson, Belleville, Nord Dakota: Gam selv.....	1.00
Elling Dahlen.....	1 00
Lorsten Dahle.....	1 00
John Fredrikson.....	1 00
Nels Dahlen.....	1 00
John Johnson.....	1 00
Andreas Dahlen.....	1 00
Ole A. Moen.....	1 00
John Forstad.....	1 00
Lars Bangsneffs.....	1 00
Erik Dahlen.....	1 00
Lorger Hagneffs.....	1 00

Samlet ved Carl Gustafson, Thomp- son, Iowa: Gam selv.....	1 00
Carl Christofferjon.....	1 00
John Christofferjon.....	1 00
Ole Christofferjon.....	50
Albert Christofferjon.....	25

Samlet ved Kapt. L. A. Røsting, Bode Iowa: Gam selv.....	10 00
E. M. Gangestad.....	5 00
L. D. Hanson.....	5 00
Rinseth Bros.....	5 00
L. R. Dphem.....	5 00
Andrew Sulligson.....	5 00
Hans A. Sorlien.....	5 00
John H. Sorlien.....	5 00
C. L. Rinseth.....	5 00
Ommund Pedersen.....	5 00
Past. J. E. Jørgenson.....	3 00
Christoffer Olson.....	3 00
D. J. Olson.....	3 00
C. B. Thompson.....	3 00
D. R. Grestad.....	2 00
Jens J. Gangestad.....	2 00
M. D. Monjon.....	2 00
C. A. Underberg.....	2 00
Peter J. Peterson.....	2 00
Jens Thorsen.....	2 00
C. J. Erikson.....	2 00
D. E. Been.....	1 00
C. Johnson.....	1 00
B. H. Amserud.....	1 00
C. D. Nordlie.....	1 00
M. H. Helmen.....	1 00
H. E. Sulligson.....	1 00
P. E. Knudtson.....	1 00
David Fletcher.....	1 00
N. A. Nasby.....	1 00
N. N. Johnson.....	1 00
Ole Røsting.....	1 00
Thore Christianson.....	1 00
Caroline Johnson.....	1 00
Mrs. Louise Johnson.....	1 00
D. B. Nelson.....	1 00
Henry Hanson.....	1 00
Hans Hanson.....	1 00
Swanson & Lind.....	1 00
Peter G. Peterson.....	1 00
Nels Hanson.....	1 00
John Christianson.....	1 00
J. E. Jacobson.....	1 00
W. S. Williams.....	1 00
E. S. Gauge.....	1 00
C. J. Hilland.....	1 00
L. A. Larson.....	1 00
L. J. Anderson.....	1 00
Mons N. Gauge.....	1 00
Andrew L. Rinseth.....	1 00
Martin H. Røsting.....	1 00
A. M. Anderson.....	1 00
L. B. Gangestad.....	1 00
Knudt J. Lomen.....	1 00
Knudt Arne.....	1 00
E. S. Olson.....	50
Drin C. Sulligson.....	50
Dr. L. E. Livingstone.....	50
Dr. Watson.....	50
N. R. Helmericks.....	50
W. D. Nelson.....	50
Hans C. Granseth.....	50
Ole Bergum.....	50
Teman Williams.....	50
Nels Gauge.....	50
Henry C. Olson.....	50
L. D. Lillegaard.....	50
John L. Rinseth.....	50
D. L. Larson.....	50
Henry Schreiber.....	40
Anna Garneffs.....	25

Samlet i Østre Lemonweir Menig- nighed, ved Christ Johnson:	
Anni Olson.....	2 00
L. A. Lee.....	1 00
Selge Thompson.....	1 00
Lorjus Thompson.....	1 00

John Thompson.....	1 00
Tom Thompson.....	1 00
Ole Balgaard.....	1 00
Andrew Anderson.....	1 00
Hans Olson.....	1 00
Ole Rittelson.....	1 00
John J. Vedum.....	1 00
Chr. Johnson.....	1 00
Halvor Wetley.....	1 00
John Olson.....	75
Ole Nelson.....	50
Nels Nelson.....	50
Tom Halvorson.....	50
Ole Brown.....	50
Mark Johnson.....	50
Anne Johnson.....	50
Oscar Anderson.....	50
C. Kullestad.....	50
Helen Olson.....	50
Lorger Juve.....	50
Edwin H. Vedum.....	25
Joseph C. Vedum.....	25
Eva C. Vedum.....	10
Sophia A. Vedum.....	10

Samlet i Gray Menighed ved John Anderson: Gam selv.....	5 00
Peter Anderson.....	2 00
Carl Anderson.....	2 00
L. E. Moe.....	2 00
Ole Fresten.....	1 00

Tilfammen..... \$185.35
 For kvitteret for..... 383.41
 Ialt..... \$578.76
 \$183.35 er i denne Uge sendt til
 Christian Herald i New York.
 Vi er villige til fremdeles at mod-
 tage Bidrag.
 Modtaget fra Pastor John Moses
 i Walcott, N. Dak., til de nødbliden-
 de i Sverige \$9.25. Dette Beløb
 er sendt til Hon. L. D. Thorpe,
 Willmar, Minn.

Markedsberetninger.

Chicago, 11te Februar.

Kornmarkedet.

Winterhvede—No. 2 red.....	78	a 86
No. 3 red.....	70	a 78
No. 2 hard.....	74	a 76
No. 3 hard.....	70	a 73
Naarthvede—No. 1 northern.....	80	a 81
No. 2 northern.....	79	a 81
No. 3 spring.....	70	a 80
Mais—No. 2.....	46	a 46½
No. 2 white.....	46	a 46½
No. 2 yellow.....	46	a 46½
No. 3.....	42	a 42½
No. 3 yellow.....	43	a 43½
Havre—No. 2.....	34	a —
No. 2 white.....	35½	a 37½
No. 3.....	35½	a —
No. 3 white.....	34	a 34½
No. 4 white.....	32	a 34
Standard.....	34½	a 35
Poteter.....	38	a 46
Sp—Timothy.....	\$9.00	a \$13.00
Prairie.....	6.50	a 10.00

Smør og Udg.

Creamery.....	17	a 25
Dairy.....	14	a 23
Udg, loss off, cases returned.....	15	a 15½
Udg, at mark, cases included.....	15½	a 16

Rvægmarkedet.

Medium beef steers.....	4.10	a 4.50
Good fat cows and heifers.....	3.30	a 4.25
Good cutting & fair beef cows.....	2.50	a 3.60
Common to good canning.....	1.60	a 2.55
Fair to fancy veal calves.....	5.75	a 7.75

Svin.

Good to prime heavy packing.....	6.95	a 7.12
Selected butcher weights.....	6.90	a 7.05
Stags aud rough through-ouths.....	3.25	a 6.25

Faar.

Prime native wethers and yearlings.....	4.70	a 5.20
Fair to choice wethers.....	3.60	a 4.50
Bucks, culls aud tail-end lots.....	2.25	a 3.25
Native lambs, choice to fancy.....	5.60	a 6.55
Native lambs, poor to good.....	3.50	a 5.50
Western range lambs.....	5.50	a 6.40
Western feeding lambs.....	3.00	a 4.50

Søsdette.

Vi, undertegnede, berjendtgjør herved, at
 vi vil tilbagebetale Pengene paa hver 50c
 Flaske af Greene's Warranted Syrup of Tar, som
 ikke helbreder Fortjælelse og Hoste. Vi ga-
 ranterer ogsaa hver 25c Flaske at give Til-
 fredsstillelse, eller Pengene betales tilbage.
 A. W. Weght, Andrew W. Mayers
 G. S. Ott & Co. | Chas. G. Naffs.

Det er vanskeligt at bestemme ægte
 Skjønhed. Vakre Kvinder skilder
 Rocky Mountain Tea deres Skjøn-
 hed. 35 Cents. Alle Apoteker.

Om! For at introducere vor store
 katalog af bøger, must
 itramenter osv., vil vi til enhver der sender
 os navn og adresse paa 5 eller flere venner,
 sende vor humoristiske avis "Egg og Kibor"
 frit for 3 maaneder. Hvis de synes om
 vort tilbud, saa burde de indsende etrag.
 J. Leachman & Son, 1417 Wash. Ave. South,
 Minneapolis, Minn.

JOHN M. NELSON
 Norff Sagfører.
 Sager for Probate Court Specialitet.
 Room 5, Badger Bl'k. — 14 S. Carroll St.
 To Døre Vest fra Park Hotel.

Th. Herfurth & Son
 Assuranceagentes.
 Sælger Dampstibsbilletter til Norge
 . . . og alle andre Lande. . .
 Penge tilkaands til 5½ pCt. Rentie.
 708 East Gorham St. Phone 337.
 Madison, Wis.

Wheeler & Wilson Symaskine
 er den bedste.
 Seneagent i Madison: **H. L. HULL**
 12 W. Main St.

Rentschler's Green House
 Telefon 179.
 Alle Slags Blomster ordnede til Fester og
 : : Begravelser : :
 Cor. Williamson and Baldwin Streets,
 MADISON, WIS.

JOHN OLLIS,
 Norff Advokat.
 Prættiserer i alle Courts, specielt i Arve-
 og Skifteretsager. Korrespondens kan sø-
 res paa Norff eller Engelff. For førstligst
 Svar paa Spørgsmaal forlanges \$1.00.
 Adresse: JOHN OLLIS, Attorney,
 Marston Block, . . . MADISON, WIS.

Alle Slags haardt Kul haves bestandig
 paa Haanden hos

COOLEY'S
 Det bedste Smedelul og Dampul,
 Kalk, Milwaukee, Louisville og Port-
 land Cement, almindelig Mursten,
 tilsatte Mursten, Fire Clay, Kloak-
 rør samt Drain Tile.

Aftenlæsning for
Landjogere.
 Vi har en Bog paa 20 Sider
 med 15 fotografiske Billeder, som
 beskriver Landet her. Vi har ogsaa
 i Trykken en Pamflet om Frugt-
 avl, med fulste Billeder, som vil
 være særddig til Forsendelse den 1ste
 Mars, og en Maaned senere vil
 vor Bog om Tobaksavl udfendes.
 Enhver, som ønsker et kjøbe Land og
 sender os Navn og Adresse, faar
 Bøgerne frit. Landet avtereres kun
 i skandinaviske Blade, og her er
 Skandinaver i Byer og paa Landet.
THE MIDDLE STATES LAND CO.,
 Tennessee Ridge, Tenn.

Brug Gas som Brandstuel.